

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
(toinen jaosto)

9 päivänä heinäkuuta 2009*

Yhdistetyissä asioissa T-246/08 ja T-332/08,

Melli Bank plc, kotipaikka Lontoo (Yhdistynyt kuningaskunta), edustajinaan aluksi R. Gordon, QC, barrister J. Stratford, barrister M. Hoskins, solicitor R. Gwynne ja solicitor T. Din, sittemmin D. Anderson, QC, solicitor Hoskins, solicitor S. Gadhia, solicitor D. Murray ja solicitor M. Din,

kantajana,

vastaan

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinnään M. Bishop ja E. Finnegan,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

jota tukevat

Ranskan tasavalta, asiamiehinhään G. de Bergues, E. Belliard ja L. Butel,

ja

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, asiamiehenään V. Jackson, avustajanaan barrister S. Lee,

ja

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinhään S. Boelaert ja P. Aalto,

väliintulijoina,

joissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta vaaditaan kumoamaan Iraniin kohdistuvista rajoittavista toimenpiteistä annetun asetuksen (EY) N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan täytäntöönpanosta 23.6.2008 tehdyn neuvoston päätöksen 2008/475/EY (EUVL L 163, s. 29) liitteessä olevan B taulukon 4 kohta Melli Bankia koskevilta osin (asiat T-246/08 ja T-332/08) ja tarvittaessa toteamaan, että Iraniin kohdistuvista rajoittavista toimenpiteistä 19.4.2007 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 423/2007 (EUVL L 103, s. 1) 7 artiklan 2 kohdan d alakohtaa ei voida soveltaa (asia T-332/08),

EUROOPAN YHTEISÖJEN
ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja (esittelevä tuomari) I. Pelikánová sekä tuomarit K. Jürimäe ja S. Soldevila Fragoso,

kirjaaja: hallintovirkamies K. Pocheć,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 20.1.2009 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asian tausta

- ¹ Kantajana oleva Melli Bank plc on Yhdistyneessä kuningaskunnassa rekisteröity osakeyhtiö, jonka kotipaikka on kyseisessä valtiossa ja jonka toimintaa säätelee Financial Services Authority (Britannian rahoituspalveluviranomainen, jäljempänä FSA). Yhtiö aloitti pankkitoimintansa Yhdistyneessä kuningaskunnassa 1.1.2002 mainitussa valtiossa toimineen Bank Melli Iranin (jäljempänä BMI) sivuliikkeen yhtiömuodon muutoksen seurauksena. BMI on emoyhtiö, joka omistaa kantajan kokonaan, ja Iranin valtion määräysvallassa oleva iranilainen pankki.

Iranin islamilaiseen tasavaltaan kohdistuvat rajoittavat toimenpiteet

- 2 Käsiteltävänä olevat asiat liittyvät sellaisiin rajoittaviin toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on painostaa Iranin islamilaista tasavaltaa lopettamaan joukkotuhoukseen leviämistä edistävä ydinenergia-alan toiminta ja ydinasejärjestelmien kehittäminen (jäljempänä ydinaseiden levittäminen).

- 3 Kyseinen sääntely on lähtöisin Yhdistyneiden Kansakuntien piiristä. Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvosto (jäljempänä turvallisuusneuvosto) hyväksyi 23.12.2006 päätöslauselman 1737 (2006), jonka liitteessä luetellaan joukko henkilöitä ja yhteisöjä, jotka ovat osallistuneet ydinaseiden levittämiseen ja joiden varat ja taloudelliset resurssit (jäljempänä varat) määrättiin jäädytettäväksi. Päätöslauselman 1737 (2006) liitteessä olevaa luetteloa on päivitetty useilla päätöslauselmilla, muun muassa turvallisuusneuvoston päätöslauselmalla 1747 (2007), jolla iranilaisen Bank Sepah -nimisen pankin ja sen Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevan Bank Sepah International plc -nimisen tytäryhtiön varat jäädytettiin. BMI:n ja kantajan varoja ei kuitenkaan ole turvallisuusneuvoston toimenpiteillä jäädytetty.

- 4 Turvallisuusneuvoston 3.3.2008 antaman päätöslauselman 1803 (2008) 10 kohdassa kehoitetaan ”kaikkia valtioita tarkkailemaan alueellaan olevien rahoituslaitosten toimia kaikkien sellaisten pankkien kanssa, joiden kotipaikka on Iranissa, erityisesti Melli- ja Saderat-nimisten pankkien, ja näiden ulkomailla sijaitsevien konttoreiden ja tytäryhtiöiden kanssa, sen välttämiseksi, että tällaiset toimet edistäisivät [ydinaseiden leviämistä]”.

- 5 Euroopan unionissa päätöslauselma 1737 (2006) on pantu täytäntöön Irania koskevista rajoittavista toimenpiteistä 27.2.2007 hyväksytyllä neuvoston yhteisellä kannalla 2007/140/YUTP (EUVL L 61, s. 49). Yhteisen kannan 5 artiklan 1 kohdan a alakohdassa määrätään kaikille turvallisuusneuvoston päätöslauselmassa 1737 (2006) mainituille henkilöille ja yhteisöille kuuluvien varojen sekä kaikkien mainittujen henkilöiden tai yhteisöjen suoraan tai välillisesti omistamien taikka niiden omistuksessa tai määräysvallassa olevien varojen ja taloudellisten resurssien jäädyttämisestä. Yhteisen kannan 2007/140 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan mainittuja toimenpiteitä

sovelletaan myös sellaisten henkilöiden tai yhteisöjen omistuksessa tai määräysvallassa oleviin henkilöihin tai yhteisöihin, jotka osallistuvat tai joilla on suora yhteys ydinaseiden leviämistä edistävään toimintaan tai jotka antavat tukea tällaiselle toiminnalle. Yhteisen kannan 2007/140 7 artiklan 2 kohdan mukaan neuvosto laatii yksimielisellä päätöksellä luettelon niistä henkilöistä ja yhteisöistä, joihin sovelletaan saman asiakirjan 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisia varojen jäädyttämistä koskevia toimia, sekä tekee muutokset mainittuun luetteloon.

- 6 Euroopan yhteisöjen toimivallan osalta on todettava, että päätöslauselma 1737 (2006) on pantu täytäntöön Iraniin kohdistuvista rajoittavista toimenpiteistä 19.4.2007 annettulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 423/2007 (EUVL L 103, s. 1), joka vastaa asiasisällöltään yhteistä kantaa 2007/140. Asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 1 kohdassa säädetään turvallisuusneuvoston nimeämien henkilöiden, yhteisöjen ja elimien (jäljempänä yhteisöt) varojen jäädyttämisestä. Asetuksen 7 artiklan 2 kohdassa säädetään samoista toimenpiteistä niiden yhteisöjen osalta, joiden Euroopan unionin neuvosto on yhteisen kannan 2007/140 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti vahvistanut osallistuvan ydinaseiden levittämiseen. Asetuksen 7 artiklan 2 kohdan d alakohdassa säädetään sellaisten yhteisöjen omistuksessa tai määräysvallassa olevien yhteisöjen varojen jäädyttämisestä, joiden on todettu olevan mukana, osallistuvan suoraan asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettuun ydinaseiden leviämistä edistävään toimintaan tai tukevan sitä. Asetuksen N:o 423/2007 liitteessä V luetellaan yhteisöt, joita asetuksen 7 artiklan 2 kohdan mukainen varojen jäädyttäminen koskee.
- 7 Poikkeuksena asetuksen N:o 423/2007 7 artiklaan sen 9 ja 10 artiklassa myönnetään jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille oikeus vapauttaa jäädytetyt varat, jotta muun muassa liitteessä V mainituilla yhteisöillä on mahdollisuus täyttää ennen varojen jäädyttämistä koskevan toimenpiteen hyväksymistä tekemistään sopimuksista aiheutuvat velvoitteensa ja suoriutua välttämättömistä menoistaan.
- 8 Asetuksen N:o 423/2007 15 artiklan 2 kohdassa säädetään, että neuvosto laatii liitteessä V tarkoitetun luettelon sekä tarkistaa ja muuttaa sitä määränemmistö päätöksellä niiden päätösten mukaisesti, jotka neuvosto on tehnyt yhteisen kannan 2007/140 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla ja että mainittua luetteloa tarkastellaan uudelleen säännöllisin väliajoin ja vähintään 12 kuukauden välein.

- 9 Asetuksen N:o 423/2007 15 artiklan 3 kohdassa asetetaan neuvostolle velvollisuus perustella mainitun asetuksen 15 artiklan 2 kohdan mukaisesti tekemänsä päätökset yksityiskohtaisesti ja antaa perustelut tiedoksi asianomaisille yhteisöille.

Riidanalainen päätös

- 10 Neuvosto hyväksyi 23.6.2008 päätöksen N:o 2008/475/EY asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan täytäntöönpanosta (EUVL L 163, s. 29; jäljempänä riidanalainen päätös). Riidanalaisen päätöksen liitteessä olevan B taulukon 4 kohdan mukaan sekä BMI että sen tytäryhtiöt kantaja mukaan luettuna on otettu asetuksen liitteessä V olevaan luetteloon, mistä seuraa, että niiden varat on jäädytetty.
- 11 Neuvosto hyväksyi seuraavat perustelut:

”Antaa tai pyrkii antamaan rahoitustukea yrityksille, jotka ovat mukana Iranin ydin- ja ohjusohjelmassa tai toimittavat niille tarvikkeita (AIO, SHIG, SBIG, AEOI, Novin Energy Company, Mesbah Energy Company, Kalaye Electric Company ja DIO). Bank Melli rahoittaa Iranin arkaluontoisia toimia. Se on rahoittanut lukuisia arkaluontoisen materiaalin toimituksia Iranin ydin- ja ohjusohjelmiin. Se on toimittanut joukon rahoituspalveluja Iranin ydin- ja ohjusohjelmaan yhteydessä oleville yhteisöille avaamalla rembursseja ja hallinnoimalla tilejä. Monet edellä mainituista yrityksistä mainitaan [turvallisuusneuvoston] päätöslauselmissa 1737 ja 1747.”

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

- 12 Kantaja nosti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 25.6.2008 jättämällään kannekirjelmällä kanteen asiassa T-246/08. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen samana päivänä jättämillään erillisillä asiakirjoilla kantaja vaati ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 76 a artiklan nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta käsittelemään asian nopeutetussa menettelyssä sekä antamaan välipäätöksen, jossa määrättäisiin riidanalaisen päätöksen liitteessä olevan B taulukon 4 kohdan soveltamisen lykkäämisestä.
- 13 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 15.8.2008 jättämällään uudella kannekirjelmällä kantaja nosti kanteen asiassa T-332/08. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen samana päivänä jättämillään erillisillä asiakirjoilla kantaja vaati työjärjestyksen 76 a artiklan nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta käsittelemään asian nopeutetussa menettelyssä sekä antamaan välipäätöksen, jossa määrättäisiin riidanalaisen päätöksen liitteessä olevan B taulukon 4 kohdan soveltamisen lykkäämisestä, sekä vaati asioiden T-246/08 ja T-332/08 yhdistämistä.
- 14 Ranskan tasavalta vaati ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 10.7., Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta 6.8. sekä Euroopan yhteisöjen komissio 8.8.2008 jättämällään asiakirjalla oikeutta saada esiintyä väliintulijana asiassa T-246/08 tukeakseen neuvoston vaatimuksia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toisen jaoston puheenjohtaja hyväksyi mainitut väliintulovaatimukset 5.9. ja 17.9.2008 antamallaan määräyksillä.
- 15 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (toinen jaosto) hyväksyi 18.7. ja 16.9.2008 tekemillään päätöksillä vaatimukset, jotka koskivat riita-asioiden ratkaisemista työjärjestyksen 76 a artiklan mukaisessa nopeutetussa menettelyssä, sekä myönsi riita-asioissa väliintulijoina esiintyville jäsenvaltioille oikeuden esittää väliintulokirjelmänsä.
- 16 Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta vaati ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 15.9., Ranskan tasavalta 21.10. ja komissio 7.11.2008

jättämälläan asiakirjalla oikeutta saada esiintyä väliintulijana asiassa T-332/08 tukeakseen neuvoston vaatimuksia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toisen jaoston puheenjohtaja hyväksyi mainitut väliintulovaatimukset 10.10., 17.11. ja 1.12.2008 antamallaan määräyksillä.

17 Kantajan esittämät väliitoimihakemukset hylättiin ja oikeudenkäyntikuluista määrättiin päätettäväksi myöhemmin 27.8. ja 17.9.2008 annetuilla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen määräyksillä.

18 Asiassa T-246/08 jätettiin vastine 30.7.2008 sekä Ranskan tasavallan ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan väliintulokirjelmät 2.10.2008.

19 Asiassa T-332/08 jätettiin vastine 6.10.2008. Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta jätti väliintulokirjelmänsä 28.10. ja Ranskan tasavalta 8.12.2008.

20 Asiat T-246/08 ja T-332/08 yhdistettiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toisen jaoston puheenjohtajan 15.12.2008 antamalla määräyksellä suullista käsittelyä ja tuomion antamista varten työjärjestyksen 50 artiklan mukaisesti.

21 Kantaja toimitti 12.1.2009 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle BMI:ltä lähtöisin olevan kirjeen, joka koski viimeksi mainitun suhteita riidanalaisessa päätöksessä mainittuihin yhteisöihin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti 14.1.2009 tekemällä päätöksellä olla hyväksymättä mainittua asiakirjaa osaksi käsiteltävänä olevien asioiden asiakirja-aineistoa.

22 Asianosaisten suulliset lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin suullisiin kysymyksiin kuultiin 20.1.2009 pidetyssä istunnossa.

23 Kantaja vaatii

- asiassa T-246/08, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
 - kumoaa riidanalaisen päätöksen liitteessä olevan B taulukon 4 kohdan kantajaa koskevilta osin
 - velvoittaa neuvoston korvaamaan oikeudenkäyntikulut
- asiassa T-332/08, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
 - kumoaa riidanalaisen päätöksen liitteessä olevan B taulukon 4 kohdan kantajaa koskevilta osin
 - toteaa EY 241 artiklan nojalla, että asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohtaa ei voida soveltaa siinä tapauksessa, että se katsoo, että mainitun kohdan soveltaminen on pakollista

- velvoittaa neuvoston korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

24 Neuvosto vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

- hylkää kanteet

- velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

25 Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta ja komissio vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkää kanteet.

26 Ranskan tasavalta vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkää kanteet ja velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

Tutkittavaksi ottaminen

Niiden kantajan väitteiden tutkittavaksi ottaminen, jotka koskevat sitä, ettei BMI ole osallistunut ydinaseiden leviämisen rahoitukseen

- 27 On syytä huomata, että kantaja väittää kanteissaan ainoastaan, että BMI ei ole osallistunut ydinaseiden leviämisen rahoitukseen. Tämänkaltaisen väite ei kuitenkaan ole työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan vaatimusten mukainen, koska mainitun kohdan mukaan kanteessa on oltava yhteenveto kanteen oikeudellisista perusteista. Kantajan väitettä ei siten voida ottaa tutkittavaksi kanneperusteena.
- 28 Kantaja väitti vastauksessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suullisessa käsittelyssä esittämään kysymykseen, että jos kantajan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle 12.1.2009 toimittama asiakirja olisi hyväksytty osaksi asiakirja-aineistoa, kantaja olisi vedonnut kanneperusteena siihen, että BMI ei ole osallistunut ydinaseiden leviämisen rahoitukseen. Vaikka mainitunlaiseen kanneperusteeseen olisi vedottu, sitä ei siitä huolimatta olisi voitu ottaa tutkittavaksi.
- 29 Kantaja ei kuitenkaan ole sen enempää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle 12.1.2009 toimittamansa asiakirjan yhteydessä lähettämässään kirjeessä kuin suullisessa käsittelyssäkään esittänyt syytä, minkä vuoksi sillä ei olisi ollut mahdollisuutta vedota kyseiseen kanneperusteeseen kirjallisen menettelyn aikana, kun taas edellä 11 kohdassa esitetyistä perusteluista selvästi ilmenee, että neuvosto on riidanalaisen päätöksen tehdessään nojautunut BMI:n väitettyyn osallisuuteen ydinaseiden leviämisen rahoitukseen. Näin ollen vaikka kyseessä olevaan kanneperusteeseen olisi vedottu 12.1.2009 päivätyssä kantajan kirjeessä tai suullisessa käsittelyssä, se olisi siitä huolimatta ollut jätettävä tutkimatta työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan nojalla, jossa kielletään sellaisten uusien kanneperusteiden esittäminen, jotka eivät perustu käsittelyn aikana esiin tulleisiin oikeudellisiin seikkoihin tai tosiseikkoihin.

- 30 Edellä esitetty huomioon ottaen on todettava, että koska kantaja ei ole vedonnut sellaiseen tutkittavaksi ottamisen edellytykset täyttävään kanneperusteeseen, jossa se kiistäisi sen neuvoston toteamuksen oikeellisuuden, jonka mukaan BMI on osallistunut ydinaseiden leviämisen rahoittamiseen, mainittu kysymys ei kuulu käsiteltävänä olevien riita-asioiden kohteeseen.

Kantajan esittämän lainvastaisuusväitteen tutkittavaksi ottaminen

- 31 Komissio riitautti suullisessa käsittelyssä kantajan asiassa T-332/08 esittämän lainvastaisuusväitteen sen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä koskevilta osin vetoamalla siihen, että väite oli esitetty vastauksena Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan asiassa T-246/08 esittämiin väitteisiin. Komissio katsoo, että mainitunlaisella ”oikeudenkäyntitekniikalla” saattaa olla kielteisiä seurauksia hyvän oikeudenhoidon toteutumisen kannalta, erityisesti nopeutetuissa menettelyissä.
- 32 On kuitenkin syytä huomata, ettei saman kantajan esittämän toisen kumoamiskanteen tutkittavaksi ottamista ole kielletty työjärjestyksessä eikä myöskään oikeuskäytännössä. Edellytyksenä on kuitenkin, että kanteen nostamiselle säädettyä määräaikaa noudatetaan ja ettei vireilläolovaikutus estä tutkittavaksi ottamista.
- 33 Asiassa ei ole kiistetty sitä, että asiassa T-332/08 nostettu kanne on nostettu määräajassa.
- 34 Oikeuskäytännöstä ilmenee, että kanteen on täytettävä seuraavat kolme edellytystä, jotta se voidaan jättää vireilläolovaikutuksen perusteella tutkimatta: asianosaiset ovat samat kuin aiemmassa oikeudenkäynnissä, kanteen kohde on sama ja se perustuu

samoihin perusteisiin (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat 172/83 ja 226/83, Hoogovens Groep v. komissio, tuomio 19.9.1985, Kok., s. 2831, 9 kohta; yhdistetyt asiat 159/84, 267/84, 12/85 ja 264/85, Ainsworth ym. v. komissio, määräys 1.4.1987, Kok., s. 1579, 3 ja 4 kohta sekä yhdistetyt asiat 358/85 ja 51/86, Ranska v. parlamentti, tuomio 22.9.1988, Kok., s. 4821, 12 kohta).

35 Vaikka käsiteltävänä olevissa asioissa asian T-246/08 ja asian T-332/08 asianosaiset ovat samat, ensin mainitussa asiassa nostetulla kanteella vaaditaan ainoastaan riidanalaisen päätöksen kumoamista, kun taas jälkimmäisessä vaaditaan lisäksi sen toteamista, ettei asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohtaa voida soveltaa. Vastaavasti vaikka asiassa T-332/08 esitetty ensimmäinen kanneperuste on lähellä asiassa T-246/08 esitettyä ensimmäistä kanneperustetta siltä osin, kuin se koskee suhteellisuusperiaatteen väitettyä loukkaamista, se ei kuitenkaan ole täysin sama, kun otetaan huomioon asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan tulkintaa koskeva uusi kysymys. Lisäksi asiassa T-332/08 esitetty toinen kanneperuste, joka koskee perusteluvelvollisuuden väitettyä rikkomista, eroaa asiassa T-246/08 esitetyistä kanneperusteista. Näin ollen ei voida katsoa, että oikeuskäytännössä asetetut edellytykset sille, että asiassa T-332/08 nostettu kanne olisi jätettävä vireilläolovaikutuksen takia tutkimatta, täyttyisivät.

36 Lopuksi on syytä huomata, että aiemmin mainitut mahdolliset kielteiset vaikutukset hyvän oikeudenhoidon kannalta ovat nopeutetussa menettelyssä epäedullisia nimenomaan sille asianosaiselle, joka on pyytänyt mainitunlaista oikeudenkäyntimenettelyä, kun otetaan huomioon, että kahden peräkkäisen kanteen esittäminen pidentää käsittelyaikoja. Käsiteltävänä olevassa asiassa niin kanteet kuin pyynnöt, jotka koskevat kanteiden käsittelemistä nopeutetussa menettelyssä, ovat kantajan itsensä esittämiä, eli kantaja on siten ollut tietoinen mainittujen kielteisten vaikutusten mahdollisuudesta, kuten sen toimittamista kirjelmistä ilmenee.

37 Kaikki edellä esitetty huomioon ottaen on syytä katsoa, että kantajan esittämä lainvastaisuusväite on otettava tutkittavaksi.

Asiakysymys

38 Asiassa T-246/08 kantaja esittää alustavat huomautuksensa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle käsiteltävänä olevassa asiassa kuuluvan tuomioistuinvalvonnan ulottuvuudesta sekä kaksi kanneperustetta, joista ensimmäinen koskee suhteellisuusperiaatteen loukkaamista ja toinen ”syrjintäkiellon periaatteen” loukkaamista.

39 Asiassa T-332/08 kantaja vetoaa kahteen kanneperusteeseen. Ensimmäisessä kantaja väittää, että asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan soveltaminen ei ole pakollista vaan että neuvostolla on sen täytäntöönpanossa harkintavaltaa. Sen varalta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kuitenkin katsoisi mainitun säännöksen soveltamisen olevan pakollista, kantaja väittää säännöksen olevan suhteellisuusperiaatteen vastainen ja jäävän siten EY 241 artiklan nojalla soveltamatta. Toisessa kanneperusteessaan kantaja vetoaa perusteluvollisuuden rikkomiseen.

40 Neuvosto ja väliintulijat katsovat, että kantajan esittämät kanneperusteet eivät ole perusteltuja.

41 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että kantajan esittämä alustava kysymys on tutkittava ennen asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan tulkintaa koskevan kysymyksen käsittelyä, mikä on suhteellisuusperiaatteen loukkaamista koskevia väitteitä tutkittaessa noudatettavan menettelytavan kannalta ratkaiseva.

TuomioistuINVALVONNAN ULOTTUVUUS

– Asianosaisten lausumat

42 Kantaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on syytä tutkia riidanalaisen päätöksen laillisuus perusteellisesti, kun otetaan huomioon päätöksestä kantajalle aiheutuvat vakavat seuraukset.

43 Neuvosto huomauttaa Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan tukemana, että sillä on laaja harkintavalta sen suhteen, mitä seikkoja se ottaa huomioon hyväksyessään taloudellisia tai varoihin kohdistuvia rajoittavia toimenpiteitä.

– Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

44 TuomioistuINVALVONNAN ULOTTUVUUDEN osalta on asetusta N:o 423/2007 tarkasteltaessa tehtävä ero kahdenlaisten seikkojen välille. Asetuksella N:o 423/2007 säädetään yhtäältä yleisistä säännöistä, joilla määritellään asetuksella käyttöön otettuja rajoittavia toimenpiteitä koskevat yksityiskohdat. Toisaalta asetuksessa N:o 423/2007 olevassa liitteessä V, jossa luetellaan yhteisöt, joihin mainitun asetuksen 7 artiklan 2 kohdan nojalla tehdyt varojen jäädyttämistä koskevat toimenpiteet kohdistuvat, on joukko toimia, joilla edellä mainittuja yleisiä sääntöjä on sovellettu yksittäisiin yhteisöihin.

45 Ensin mainittujen säännösten osalta neuvostolla on yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevan yhteisen kannan mukaisesti laaja harkintavalta siltä osin, mitä seikkoja se ottaa huomioon määrätessään taloudellisia ja varoihin kohdistuvia seuraamuksia EY 60 ja EY 301 artiklan nojalla. Erityisesti siksi, että yhteisöjen

tuomioistuimet eivät voi korvata neuvoston arviointia, joka koskee sellaisia todisteita, tosiseikkoja ja olosuhteita, joilla tällaiset toimenpiteet voidaan perustella, omalla arvioinnillaan, sen valvonnan, jota ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin suorittaa on rajoitettava menettelyä ja perusteluja koskevien sääntöjen noudattamiseen ja tosiseikkojen aineellisen paikkansapitävyyteen sekä siihen, ettei tosiseikkojen arvioinnissa ole tehty ilmeistä arviointivirhettä ja ettei harkintavaltaa ole käytetty väärin. Tämä rajallinen valvonta koskee erityisesti sellaisten tarkoituksenmukaisuuteen liittyvien näkökohtien arviointia, johon tällaiset toimenpiteet perustuvat (ks. analogisesti asia T-228/02, Organisation des Modjahedines du peuple d’Iran v. neuvosto, tuomio 12.12.2006, Kok., s. II-4665, 159 kohta).

- 46 Sellaisen päätöksen laillisuuden valvonnan osalta, jolla yksittäinen yhteisö on asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan nojalla sisällytetty mainitun asetuksen liitteessä V olevaan luetteloon, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä on tarkistaa kyseisen yhteisön esittämät tai viran puolesta esille tulleet kumoamisperusteet huomioon ottaen, että käsiteltävänä olevassa tapauksessa on kyseessä jokin asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan a–d alakohdassa tarkoitetuista neljästä vaihtoehdosta. Tämä merkitsee sitä, että kyseessä olevan päätöksen laillisuutta koskeva tuomioistuINVALVONTA ulottuu sellaisten tosiseikkojen ja olosuhteiden arviointiin, joihin on vedottu kyseisen päätöksen perustelemiseksi, sekä niiden todisteiden ja tietojen tutkimiseen, joihin mainittu arviointi perustuu. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on myös varmistuttava siitä, että puolustautumisoikeuksia ja perusteluvelvollisuutta on noudatettu, sekä tilanteen vaatiessa myös siitä, että ne pakottavat syyt, joihin neuvosto on vedonnut välttääkseen poikkeuksellisesti kyseisen velvollisuuden, ovat perusteltuja (ks. analogisesti em. asia Organisation des Modjahedines du peuple d’Iran v. neuvosto, tuomion 154 kohta).

Asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan tulkinta

– Asianosaisten lausumat

- 47 Kantaja väittää, että asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan soveltaminen ei ole pakollista, toisin sanoen, että sitä ei ole sovellettava järjestelmällisesti kaikkiin sellaisten yhteisöjen omistuksessa tai määräysvallassa oleviin oikeushenkilöihin, joiden varat on jäädytetty mainitun asetuksen 7 artiklan 2 kohdan a tai b

alakohdan nojalla, koska neuvostolla on kantajan mukaan harkintavaltaa tältä osin, ja koska sen on näin otettava huomioon kunkin kyseessä olevan yhteisön erityistilanne.

48 Kantaja väittää tässä kohdin ensiksi, että päinvastainen tulkinta olisi ristiriidassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa, jonka mukaan varojen jäädyttämistä koskevien toimenpiteiden kyseessä ollessa toimivaltaisella toimielimellä on velvoite tutkia huolellisesti ja puolueettomasti kaikki käsiteltävänä olevan tapauksen kannalta merkitykselliset seikat sekä perustella päätöksensä riittävällä tavalla (asia T-256/07, *People's Mojahedin Organization of Iran v. neuvosto*, tuomio 23.10.2008, Kok., s. II-3019, 139 kohta).

49 Kantajan mukaan varojen järjestelmällinen jäädyttäminen ei anna mahdollisuutta ottaa huomioon toisen yhtiön omistuksessa tai määräysvallassa olevan yhteisön erityispiirteitä, joita voivat olla esimerkiksi yhteisön toiminnallisen itsenäisyyden aste, siihen kohdistuva valvonta tai se, ettei yhteisön toiminnan ja ydinaseiden levittämisen välillä ole yhteyttä. Samoin varojen järjestelmällinen jäädyttäminen on kantajan mukaan ristiriidassa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa, jonka mukaan EY 60 ja EY 301 artiklan nojalla hyväksytyt rajoittavat toimenpiteet voivat kohdistua ainoastaan kolmansia maita vastaan, niin että viimeksi mainittu ilmaisu voi kattaa tällaisen maan johtajat sekä tällaisten johtajien lähipiiriin kuuluvat tai heidän suoraan tai välillisesti valvomansa henkilöt ja yhteisöt (yhdistetyt asiat C-402/05 P ja C-415/05 P, *Kadi ja Al Barakaat International Foundation v. neuvosto ja komissio*, tuomio 3.9.2008, Kok., s. I-6351, 166 kohta).

50 Tapauskohtaisen tarkastelun välttämättömyyttä tukevat kantajan mukaan lisäksi edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa *Kadi ja Al Barakaat International Foundation* vastaan neuvosto ja komissio annettu julkisasiamies *Poiarés Maduron* ratkaisuehdotus ja asetuksen N:o 423/2007 15 artiklan 3 kohta, jossa edellytetään, että jokaisen yhteisön osalta on esitettävä erityiset perustelut, mikä koskee myös jokaista toisen yhteisön omistuksessa tai määräysvallassa olevaa yhteisöä.

51 Kun toiseksi otetaan huomioon asetuksen N:o 423/2007 sisältö, kaikkien toisen yhteisön omistuksessa tai määräysvallassa olevien tytäryhtiöiden varojen systemaattinen jäädyttäminen ei kantajan mukaan ole tarpeen emoyhteisöä vastaan

toteutettujen toimenpiteiden tehokkuuden varmistamiseksi. Kantajan mukaan asetuksen N:o 423/2007 5 artiklan 1 kohdasta, 7 artiklan 3 ja 4 kohdasta, 13 artiklan 1 kohdasta ja 16 artiklasta seuraa, että Euroopan unionin alueelle sijoittautunut tytäryhtiö ei voi toimia suoraan eikä välillisesti emoyhteisön ohjeiden mukaisesti.

52 Kolmanneksi kantaja viittaa omaan erityisasemaansa. Kantaja väittää noudattavansa kaikkia voimassa olevia seuraamusjärjestelmiä ja rajoittavia toimenpiteitä sekä kaikkea voimassa olevaa sääntelyä. Kun otetaan huomioon, että kantaja on emoyhtiönsä nähden erillinen sekä oikeudellisesti että toiminnallisesti ja että FSA valvoo kantajan toimintaa, BMI ei kantajan mukaan pysty ulottamaan siihen määräysvaltaansa lainvastaisesti.

53 Neljänneksi ja viimeiseksi kantaja väittää, ettei neuvoston käytäntönä ole jäädyttää järjestelmällisesti kaikkien sellaisten yhteisöjen tytäryhtiöiden varoja, joiden on todettu osallistuvan asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettuun ydinaseiden levittämiseen. BMI on kantajan mukaan näin ollen ainoa riidanalaisessa päätöksessä mainittu yhteisö, jonka tytäryhtiöiden varoja on jäädytetty, toisin kuin esimerkiksi Iran Electronic Industries, jolla on kantajan mukaan kuusi tytäryhtiötä. Samoin kuin BMI:llä on kantajan mukaan lähes kaksikymmentä eri teollisuudenaloilla toimivaa tytäryhtiötä, niistä ainoastaan kahden, joista kantaja oli toinen, varat jäädytettiin.

54 Kantaja väittää lopuksi, että jos asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan soveltaminen olisi pakollista, tällä loukattaisiin suhteellisuusperiaatetta. Silloin kun ”johdettua oikeutta voidaan sen sanamuodon perusteella tulkita eri tavoin”, on syytä asettaa etusijalle yhteisön oikeuden yleisten periaatteiden mukainen tulkinta. Kantajan mukaan on näin ollen syytä katsoa, että mainitulla säännöksellä jätetään neuvostolle harkintavaltaa sellaisen yhteisön tytäryhtiön varojen jäädyttämisen osalta, joka osallistuu ydinaseiden leviämiseen.

55 Neuvosto väittää väliintulijoiden tukemana, että asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdassa säädetään ”yksiselitteisesti”, että tietyn yhteisön varojen

jäädyttäminen merkitsee ”ehdoitta” myös kaikkien mainitun yhteisön omistuksessa tai määräysvallassa olevien yhteisöjen varojen jäädyttämistä, eikä tältä osin ole mahdollisuutta käyttää minkäänlaista harkintavaltaa.

- 56 Neuvosto lisää edelliseen, että jos väite, jonka mukaan BMI:n varojen jäädyttäminen riittäisi estämään kantajaa siirtämästä sille varojaan, pitäisi paikkansa, varojen jäädyttäminen ei olisi missään tilanteessa perusteltua, koska kiello osallistua ydinaseiden levittämiseen riittäisi, eikä olisi tarpeen toteuttaa erillisiä toimenpiteitä sellaisia yhteisöjä vastaan, jotka saattaisivat jättää noudattamatta mainittua kielloa.
- 57 Neuvosto huomauttaa lisäksi, että BMI tytäryhtiöineen, kantaja mukaan luettuna, muodostaa taloudellisen yksikön, mikä merkitsee sitä, että varojen jäädyttämistä koskevan toimenpiteen soveltaminen tytäryhtiöihin on välttämätöntä BMI:tä ja näin itse asiassa Iranin islamilaista tasavaltaa vastaan toteutettujen toimenpiteiden tehokkuuden ja pakotevaikutuksen varmistamiseksi. Neuvosto väittää tässä yhteydessä, että koska Euroopan yhteisöillä ei ole toimivaltaa alueensa ulkopuolella, riidanalaisen päätöksen vaikutukset ovat ratkaisevalla tavoin riippuvaisia sen soveltamisesta Euroopan unionin alueelle sijoittautuneisiin BMI:n tytäryhtiöihin ja sivuliikkeisiin.
- 58 Vastauksena kantajan väitteeseen, jonka mukaan neuvosto ei ole järjestelmällisesti jäädyttänyt niiden yhteisöjen kaikkien tytäryhtiöiden varoja, joihin varojen jäädyttämistä koskevat toimenpiteet on kohdistettu, neuvosto väittää vielä, että tällaisia tytäryhtiöitä on mahdollista perustaa milloin hyvänsä, minkä vuoksi niiden yksilöiminen ei aina ole mahdollista.
- 59 Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta on samalla kannalla neuvoston kanssa. Neuvoston esittämien väitteiden lisäksi se vetoaa ensin asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan sanamuotoon, jonka mukaan tiettyjen yksiköiden varat ”jäädytetään”. Toiseksi se väittää, että olisi epä johdonmukaista, jos asetuksessa N:o 423/2007 säädettäisiin erilaisesta kohtelusta sen mukaan, kuuluvatko kyseessä olevat varat emoyhteisölle vai sen omistuksessa tai määräysvallassa olevalle yhteisölle, vaikka emoyhteisö tosiasiallisesti valvoo tytäryhteisön toimintaa. Kolmanneksi se katsoo, että asetuksen N:o 423/2007 15 artiklan 3 kohtaa koskevalla väitteellä esitetään ainoastaan kysymys siitä, voiko neuvosto vain mainita emoyhteisöä koskevat,

varojen jäädyttämistä edellyttävät erityiset yhteisökohtaiset syyt ja määrätä sen jälkeen emoyhteisön omistuksessa tai määräysvallassa olevan yhteisön liitettäväksi sellaisenaan mainitun asetuksen liitteessä V olevaan luetteloon ilman minkäänlaisia lisäperusteluja.

60 Ranskan tasavalta on samalla kannalla neuvoston kanssa ja väittää asetuksen N:o 423/2007 15 artiklan 3 kohtaa koskevan väitteen osalta, että neuvostolla ei ole velvollisuutta esittää erityisiä ja yhteisökohtaisia syitä sellaisen yhtiön tytäryhtiöiden osalta, jonka varat on jäädytetty.

– Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

61 Todettakoon aluksi, että yhteisön oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkitsemisessa on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös tai määräys on (asia 292/82, Merck, tuomio 17.11.1983, Kok., s. 3781, 12 kohta).

62 Asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan sanamuodon osalta on todettava, että siinä säädetään, että ”kaikki – – [sellaisille] yhteisöille – – kuuluvat – – [varat] – – jäädytetään, – – joista on yhteisen kannan 2007/140/YUTP 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti todettu, että ne – – ovat – – [sellaisen] yhteisön – – omistuksessa tai määräysvallassa olevia yhteisöjä, [joiden on todettu olevan mukana ydinaseiden levittämisessä]”. Tämä sanamuoto vaatii kaksi huomautusta.

63 Yhtäältä sen vuoksi, että säännöksessä käytetään sanamuotoa ”jäädytetään”, varojen jäädyttämistä koskevien toimenpiteiden laajentaminen koskemaan yhtiön omistuksessa tai määräysvallassa olevia muitakin yhteisöjä on näin ollen pakollista, eikä neuvostolla ole tältä osin harkintavaltaa. Jos lainsäätäjän tarkoituksena olisi ollut myöntää neuvostolle mainitunlaista harkintavaltaa, se olisi ilmaissut tarkoituksensa käyttämällä täsmällistä sanamuotoa, josta tämä olisi käynyt ilmi, kuten ”voidaan jäädyttää”.

64 Toisaalta silloin, kun neuvosto tekee päätöksen asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan nojalla, sen on arvioitava käsiteltävänä olevan asian olosuhteet voidakseen ratkaista, mitkä yhteisöt ovat tällaisia toisen yhteisön omistuksessa tai määräysvallassa olevia yhteisöjä.

65 Asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan asiayhteys ja erityisesti mainitun asetuksen 7 artiklan 2 kohdan yleinen rakenne vahvistavat mainitun säännöksen sanamuodon pohjalta suoritettua erittelyä. Koska ilmaus ”on todettu” on viimeksi mainitun säännöksen johdanto-osassa, on syytä katsoa, että neuvosto arvioi tapauskohtaisesti sen, onko kyseessä oleva yhteisö toisen yhteisön ”omistuksessa tai määräysvallassa”, samoin kuin se arvioi a–d alakohdan edellytysten täyttymisen.

66 Lopuksi on todettava, että sanamuotoon ja asiayhteyteen perustuva tulkinta on sopusoinnussa asetuksella N:o 423/2007 tavoitellun päämäärän, toisin sanoen ydinaseiden levittämisen estämisen ja yleisemmin ottaen kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämisen, kanssa, kun otetaan huomioon ydinaseiden levittämisestä aiheutuvan vaaran vakavuus.

67 Kaikki edellä esitetty huomioon ottaen on syytä todeta, että asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdassa asetetaan neuvostolle velvollisuus jättää sellaisen yhteisön ”omistuksessa tai määräysvallassa” olevan yhteisön varat, jonka on todettu osallistuvan mainitun asetuksen 7 artiklan 1 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettuun ydinaseiden levittämiseen, ja tällöin neuvosto arvioi tapauskohtaisesti sen, ovatko kyseessä olevat yhteisöt toisen yhteisön ”omistuksessa tai määräysvallassa”.

68 Kantajan esittämät väitteet eivät pysty horjuttamaan tätä päätelmää.

- 69 Kun neuvostoa ensinnäkin pyydetään arvioimaan, onko tietty yhteisö toisen yhteisön ”omistuksessa tai määräysvallassa”, sen on otettava huomioon kaikki käsiteltävän asian kannalta merkitykselliset seikat, kuten kyseessä olevan yhteisön toiminnallisen itsenäisyyden aste tai yhteisöön kohdistuvan mahdollisen viranomaisvalvonnan vaikutus. Asianomaisen yhteisön toiminnan luonteella ja sillä, ettei kyseisellä toiminnalla mahdollisesti ole yhteyttä ydinaseiden levittämiseen, ei sitä vastoin ole tässä yhteydessä merkitystä, koska toisen yhteisön omistuksessa tai määräysvallassa olevan yhteisön varojen jäädyttämistä koskevan toimenpiteen hyväksymistä ei perustella sillä, että yhteisö itse osallistuu ydinaseiden levittämiseen, kuten jäljempää 103 kohdasta ilmenee. Samoin se, että asetuksen N:o 423/2007 nojalla toteutettujen rajoittavien toimenpiteiden tavoitteena on estää taloudellisen ja teknisen tuen antaminen Iranin islamilaisen tasavallan harjoittamalle ydinenergia-alan toiminnalle ja ohjusten kehittämislle, joihin liittyy ydinaseiden leviämisen vaara, merkitsee välttämättä sitä, että mainitut toimenpiteet on toteutettu kolmatta valtiota vastaan ja että niiden on siten katsottava olevan sopusoinnussa edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Kadi ja Al Barakaat International Foundation vastaan neuvosto ja komissio annetussa tuomiossa omaksutun EY 60 ja EY 301 artiklan tulkinnan kanssa.
- 70 Neuvostolle asetuksen N:o 423/2007 15 artiklan 3 kohdassa asetetun perusteluvelvollisuuden osalta jäljempää 143–146 kohdasta ilmenee, että neuvostolla on velvollisuus ilmoittaa perustelut, joiden nojalla se on katsonut, että tietty yhteisö on sellaisen yhteisön ”omistuksessa tai määräysvallassa”, jonka on todettu osallistuvan ydinaseiden levittämiseen, ja että sen varat on tämän vuoksi jäädytettävä asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan nojalla. Neuvostolla on tämä velvollisuus sen estämättä, että sen jälkeen kun se on katsonut, että mainitulla säännöksellä asetetut edellytykset täyttyvät, sillä on velvollisuus toteuttaa varojen jäädyttämistä koskeva toimenpide asianomaista yhteisöä vastaan.
- 71 Toiseksi niissä asetuksen N:o 423/2007 säännöksissä, joihin kantaja on vedonnut, säädetään ensin kiellosta ryhtyä liiketoimiin sellaisten yhteisöjen kanssa, joiden on todettu osallistuvan ydinaseiden levittämiseen, tai kiellosta osallistua tällaisiin liiketoimiin ja tämän jälkeen velvollisuudesta avoimuuteen ja yhteistyöhön toimivaltaisten viranomaisten kanssa ja lopuksi jäsenvaltioiden velvollisuudesta ottaa käyttöön seuraamukset mainitun asetuksen rikkomisesta. Nämä säännökset on annettu neuvoston tavoitteiden toteuttamiseksi. Yksin sellaisten säännösten olemassaolo,

joilla kielletään ryhtymästä liiketoimiin sellaisten yhteisöjen kanssa, joiden on todettu osallistuvan ydinaseiden levittämiseen, ja joilla säädetään velvollisuuksista, joiden laiminlyönti on rangaistavaa, ei kuitenkaan takaa sitä, ettei sellaisen yhteisön omistuksessa tai määräysvallassa oleva yhteisö, jonka on todettu osallistuvan ydinaseiden levittämiseen, tilaisuuden tullen ryhtyisi mainitunlaisiin liiketoimiin. Tämän perusteella ei näin ollen voida katsoa, että kaikki lisätoimenpiteet, kuten varojen jäädyttäminen sellaisten yhteisöjen omistuksessa tai määräysvallassa olevien yhteisöjen osalta, joiden on todettu osallistuvan ydinaseiden levittämiseen olisivat turhia.

72 Kolmanneksi kantajan erityisasemaa koskevat väitteet eivät koske asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdalle annettavaa tulkintaa vaan virhettä, johon neuvosto on kantajan mukaan syyllistynyt soveltaessaan tätä säännöstä kantajaan. Näillä väitteillä ei näin ollen ole merkitystä tässä vaiheessa. Niitä tarkastellaan itsenäisenä kanneperusteena tuomion myöhemmissä kohdissa (ks. jäljempänä 119–129 kohta).

73 Neljänneksi sen väitteen osalta, jonka mukaan neuvoston käytäntönä ei ole sellaisten yhteisöjen, joiden on todettu osallistuvan asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettuun ydinaseiden levittämiseen, kaikkien tytäryhtiöiden varojen järjestelmällinen jäädyttäminen, on todettava ensinnäkin, että neuvosto voi perustellusti, kuten jäljempää 123 kohdasta ilmenee, jättää soveltamatta mainitun asetuksen 7 artiklan 2 kohdan d alakohtaa sellaisiin yhteisöihin, jotka eivät sen mielestä täytä mainitun säännöksen soveltamisen edellytyksiä, vaikka ne ovatkin sellaisten yhteisöjen tytäryhtiöitä, joiden on todettu osallistuvan ydinaseiden levittämiseen.

74 Kuten toiseksi neuvosto ja Ranskan tasavalta huomauttavat, kaikissa tapauksissa ei ole mahdollista tunnistaa kaikkia sellaisen yhteisön omistuksessa tai määräysvallassa olevia yhteisöjä, jonka on todettu osallistuvan ydinaseiden levittämiseen.

75 Vaikka lopuksi neuvosto olisi tosiasiassa jättänyt hyväksymättä varojen jäädyttämistä koskevat toimenpiteet tiettyjen sellaisten yhteisöjen, joiden on todettu osallistuvan

asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettuun ydinaseiden levittämiseen, omistuksessa tai määräysvallassa olevien yhteisöjen osalta, on syytä huomauttaa, että koska neuvostolla on velvollisuus noudattaa mainittua asetusta, se ei voi asetuksesta mahdollisesti poikkeavalla käytännöllään pätevällä tavalla poiketa sen säännöksistä eikä näin missään tapauksessa synnyttää perusteltua luottamusta asianomaisissa yhteisöissä. Toiseksi vaikka kyseessä oleva väite pohjautuikin yhdenvertaisuusperiaatteen loukkaamiseen, on syytä huomauttaa, että yhdenvertaisuusperiaate on sovitettava yhteen laillisuusperiaatteen kanssa, jonka mukaan kukaan ei voi edukseen vedota lainvastaisuuteen, joka hyödyttää jotakuta toista (asia T-327/94 SCA Holding v. komissio, tuomio 14.5.1998, Kok., s. II-1373, 160 kohta; asia T-347/94, Mayr-Melnhof v. komissio, tuomio 14.5.1998, Kok., s. II-1751, 334 kohta ja asia T-23/99, LR AF 1998 v. komissio, tuomio 20.3.2002, Kok., s. II-1705, 367 kohta). Neuvoston mahdollisesti lainvastaiseksi todettuun menettelyyn muissa tapauksissa ei näin ollen voida menestyksellisesti vedota kantajan eduksi.

76 Näin ollen merkitystä ei ole oikeuskäytännöllä, jonka mukaan tilanteessa, jossa yhteisön johdettua oikeutta voidaan tulkita eri tavoin, etusija on annettava tulkinnalle, jonka ansiosta säännös on EY:n perustamissopimuksen mukainen, eikä tulkinnalle, jonka johdosta säännös on ristiriidassa perustamissopimuksen kanssa (asia 218/82, komissio v. neuvosto, tuomio 13.12.1983, Kok., s. 4063, 15 kohta). Käsiteltävänä olevassa asiassa asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan tulkinnasta ei ole epäselvyyttä.

77 Muilta osin kantajan väitteet, jotka koskevat sitä, että edellä 67 kohdassa omaksuttu tulkinta on ristiriidassa suhteellisuusperiaatteen kanssa, käsitellään myöhemmin asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohtaa koskevan, kantajan asiassa T-332/08 esittämän lainvastaisuusväitteen tarkastelun yhteydessä.

Asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohtaa koskeva lainvastaisuusväite

– Asianosaisten lausumat

- 78 Kantaja väittää, että asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohta on suhteellisuusperiaatteen vastainen ja että se on näin ollen EY 241 artiklan nojalla jätettävä käsiteltävänä olevassa asiassa soveltamatta. Kantajan mukaan riidanalainen päätös on näin ollen kumottava, koska oikeudellinen perusta puuttuu.
- 79 Kantaja väittää kantansa tueksi ensinnäkin, että asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan ja suhteellisuusperiaatteen välinen ristiriita ilmenee edellä 48–54 kohdassa esitetyistä väitteistä.
- 80 Toiseksi kaikkien sellaisen yhteisön, jonka on todettu osallistuvan asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettuun ydinaseiden levittämiseen, omistuksessa tai määräysvallassa olevien yhteisöjen varojen jäädyttämisellä ei kantajan mukaan ole ”järkevää yhteyttä” ydinaseiden leviämisen ja sen rahoittamisen estämistä koskevaan tavoitteeseen.
- 81 Kantaja huomauttaa tähän aluksi olevansa Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimiva emoyhtiöstään erillinen pankki ja noudattavansa sovellettavaa sääntelyä. Kantaja täsmentää, että sitä koskevat Iranin islamilaista tasavaltaa vastaan toteutettujen rajoittavien toimenpiteiden osalta samat velvoitteet kuin muitakin Euroopan yhteisöjen pankkeja ja että se on noudattanut niitä kaikkia. Sikäli kuin ei ole osoitettu tai väitetty, että kantaja olisi osallistunut ydinaseiden levittämisen rahoitukseen, eikä riidanalaisen päätöksen perusteluissa nimenomaisesti viitata kantajaan eikä kantajaa tai BMI:tä kumpaakaan ole turvallisuusneuvoston päätöslauselmassa 1803 (2008) mainittu ydinaseiden leviämiseen osallistuvana yhteisönä, asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdassa säädetyn varojen jäädyttämistä koskevan toimenpiteen automaattinen soveltaminen ei kantajan mukaan ole ydinaseiden leviämisen estämistä koskevan tavoitteen mukaista.

- 82 Seuraavaksi kantaja väittää, ettei sen varojen jäädyttämisellä ole vaikutusta ydinaseiden leviämiseen, koska kantaja ei osallistu kyseisen toiminnan rahoitukseen ja koska toteutetuilla toimenpiteillä ei voida muuttaa Iranin viranomaisten suhtautumista. Kantaja väittää tässä lisäksi noudattavansa riidanalaista päätöstä BMI:n ja muiden rajoittavien toimenpiteiden kohteena olevien yhteisöjen osalta joka tapauksessa, mikä merkitsee sitä, ettei kantajan varojen jäädyttämisellä olisi muuta seurausta kuin se, että kantajalla ei olisi mahdollisuutta ryhtyä liiketoimiin sellaisten yhteisöjen kanssa, jotka eivät osallistu ydinaseiden levittämiseen. Kantajan liiketoimien kieltämisellä ei olisi myöskään taloudellista painostusvaikutusta ydinaseiden levittämisen rahoituksen kannalta, koska suurin osa kantajan toiminnasta muodostuu kantajan mukaan Iranista lähtöisin olevan osakepääoman sijoittamisesta mainitun valtion ulkopuolella sijaitseviin varoihin.
- 83 Kantaja katsoo lopuksi, että Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan väite, jonka mukaan toisen yhteisön omistuksessa tai määräysvallassa olevien yhteisöjen varojen jäädyttämisen tarkoituksena on myös saada aikaan taloudellinen painostusvaikutus BMI:tä ja Iranin islamilaista tasavaltaa kohtaan, on virheellinen, koska tällainen tulkinta ei ole asetuksen N:o 423/2007 sanamuodon ja soveltamisalan kannalta perusteltu.
- 84 Kolmanneksi kaikkien sellaisen yhteisön, jonka on todettu osallistuvan asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettuun ydinaseiden levittämiseen, omistuksessa tai määräysvallassa olevien yhteisöjen varojen jäädyttäminen ei kantajan mukaan ole vähiten rajoittava toimenpide, kun tavoitteena on ydinaseiden leviämisen tai sen rahoituksen estäminen tai kantajan toiminnan tarkkaileminen.
- 85 Kantaja väittää tässä yhteydessä ensiksi, että sen varojen jäädyttäminen estää sitä toteuttamasta liiketoimia ja aiheuttaa siten vakavaa haittaa sen varainhoidolle ja maineelle. Asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan soveltaminen loukkaa siten kantajan mukaan kohtuuttomasti kantajan oikeutta hallita omaisuuttaan rauhassa ja oikeutta tarjota rahoituspalveluja Euroopan unionin alueella sekä pääomien ja maksujen vapaata liikkuvuutta.

- 86 Tämän jälkeen kantaja väittää, että asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohda on kohtuuton suhteessa päätöslauselmaan 1803 (2008), joka sillä on tarkoitus panna täytäntöön. Mainitun säännöksen vaikutukset ulottuvat kantajan mukaan viimeksi mainitun päätöslauselman 10 kohdassa asetettua vaatimusta pidemmälle, koska päätöslauselmassa ainoastaan kehoitetaan valtioita tarkkailemaan BMI:n ja sen tytäryhtiöiden toimintaa.
- 87 Lopuksi kantaja väittää olemassa olevan seuranta- ja valvontajärjestelmän tarkoituksenmukaisuutta korostaen, että tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi voitaisiin soveltaa kantajan varojen jäädyttämisen sijasta vähemmän rajoittavia toimenpiteitä joko yksin tai muiden toimenpiteiden ohella. Tällaisina toimenpiteinä kantaja mainitsee kirjelmässään siihen kohdistuvan seurannan vahvistamisen, että kantaja noudattaa rajoittavia toimenpiteitä, vaatimuksen avoimuuden lisäämisestä kantajan kaiken toiminnan ja erityisesti kyseessä olevia tilejä koskevien yksityiskohtien ja liiketoimien osalta, kantajan aseman säännöllisen tarkastamisen sekä FSA:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan rahoitusalan työryhmän välisen yhteistyön vahvistamisen. Suullisessa käsittelyssä kantaja mainitsi vielä liiketoimien hyväksyttämisen etukäteen ja riippumattoman asiamiehen nimeämisen valvomaan niitä sekä täydellisen kiellon ryhtyä liiketoimiin Iranin kanssa.
- 88 Neuvosto väittää väliintulijoiden tukemana, että kantajan varojen jäädyttäminen on yhteydessä tavoitteeseen estää ydinaseiden leviäminen, koska se on tarpeen sen varmistamiseksi, että kantajan emoyhtiötä BMI:tä vastaan toteutetut toimenpiteet ovat tehokkaita ja ettei niitä kierretä. Neuvosto korostaa tässä yhteydessä, että kantaja on tosiasiallisesti emoyhtiönsä määräysvallassa. Neuvoston mukaan kantajan varoja voitaisiin näin ollen käyttää suoraan tai välillisesti ydinaseiden levittämisen tukemiseen ja näiden varojen jäädyttäminen on sen vuoksi tarpeen nimenomaan sen estämiseksi, ettei BMI:tä vastaan toteutettuja toimenpiteitä kierretä kantajan tai BMI:n muiden tytäryhtiöiden tai sivuliikkeiden tai mahdollisesti sellaisten kolmansien yhtiöiden välityksellä suoritettavilla varojen siirroilla, joiden kytkentä BMI:hin ei ole tiedossa.
- 89 Neuvosto huomauttaa tässä kohdin lisäksi, että koska Euroopan yhteisöillä ei ole toimivaltaa alueensa ulkopuolella, riidanalaisen päätöksen vaikutus on pääasiassa riippuvainen päätöksen soveltamisesta Euroopan unionin alueelle sijoittautuneisiin BMI:n sivuliikkeisiin ja tytäryhtiöihin kantaja mukaan luettuna.

- 90 Neuvosto lisää, että kantajan ehdottamat vaihtoehtoiset toimenpiteet eivät takaa tavoiteltavan päämäärän saavuttamista. Kyseisiin tileihin ja liiketoimiin liittyvien yksityiskohtien pakollisella ilmoittamisella ei olisi neuvoston mukaan vaikutusta jo toteutettuihin liiketoimiin. Yhteistyön tiivistäminen kansallisten viranomaisten kanssa ei myöskään estäisi liiketoimien toteuttamista sellaisten kolmansien yhtiöiden välityksellä, joiden osallistuminen ydinaseiden levittämiseen ei ole tiedossa.
- 91 Neuvosto väittää lisäksi, että vaikka kantajalle aiheutuu riidanalaisen päätöksen hyväksymisestä tiettyä vahinkoa, kantajan olemassaolo ei kuitenkaan vaarannu sinä aikana, kun sen varat ovat jäädytettyinä. Tässä kohdin neuvosto mainitsee asetuksen N:o 423/2007 9 ja 10 artiklassa säädetty poikkeukset sekä BMI:llä olevat merkittävät vararahastot ja sen, että lukuisat liikepankit ovat selviytyneet sellaisten ajanjaksojen yli, joiden aikana ne eivät ole tuottaneet voittoa. Kantajan maineelle aiheutuvan vahingon osalta neuvosto toteaa vahinkoa aiheutuvan jo päätöslauselmasta 1803 (2008), jossa mainitaan nimenomaisesti sekä BMI että sen sivuliikkeet ja tytäryhtiöt.
- 92 Neuvosto katsoo lopuksi, että kun otetaan huomioon kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden säilymisen merkitys ja se, että Iranin islamilainen tasavalta ei ole suostunut keskeyttämään ydinaseiden levittämistä sekä se, että kantaja toimii ydinaseiden levittämiseen osallistuvan yhteisön määräysvallassa, kantajan varojen jäädyttäminen ei ole kohtuuton toimenpide.
- 93 Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta väittää neuvoston esittämien väitteiden lisäksi, että sellaisen yhteisön, jonka on todettu osallistuvan asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettuun ydinaseiden levittämiseen, omistuksessa tai määräysvallassa olevien yhteisöjen varojen jäädyttämisellä pyritään myös BMI:n ja näin itse asiassa Iranin islamilaisen tasavallan taloudelliseen painostamiseen. Kantajan taloudellisen toiminnan jatkuminen keskeytyksettä olisi BMI:lle edullista taloudellisesti ja siksi, että sen maine ja asema rahoitusmarkkinoilla säilyisivät.

- 94 Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan mukaan riidanalaisia päätöksiä ei annettu päätöslauselman 1803 (2008) vaan asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan täytäntöönpanemiseksi, jolla on tarkoitus toteuttaa päätöslauselman 1737 (2006) tavoitteet. Myöskään se, ettei päätöslauselmassa 1803 (2008) vaadita kantajan ja BMI:n varojen jäädyttämistä, ei niiden mukaan merkitse sitä, ettei neuvosto olisi voinut päättää mainitunlaisen toimenpiteen toteuttamisesta.
- 95 Riidanalaisen päätöksen vaikutuksesta kantajaan Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta toteaa, että kantajalle on jo myönnetty yli sata lupaa asetuksen N:o 423/2007 9 ja 10 artiklan nojalla. Kantajan olemassaolo ei Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan mukaan näin ollen vaarannu.
- 96 Ranskan tasavalta lisää, että kantajan ehdottamien vähemmän rajoittavien toimenpiteiden tehokkuus edellyttäisi luottamuksellista suhdetta kantajaan. Suhde BMI:n määräysvallassa olevaan yhtiöön ei kuitenkaan Ranskan tasavallan mukaan voi olla luottamuksellinen.
- 97 Sillä, että kantajan on noudatettava rajoittavia toimenpiteitä ja että sovellettavien sääntöjen rikkomisesta voidaan määrätä rangaistusseuraamus, ei Ranskan tasavallan mukaan ole merkitystä. Rajoittavien toimenpiteiden tavoite on ennalta ehkäisevä, kun taas rangaistusseuraamus voidaan määrätä vasta jälkikäteen, ja vaikka rajoittavat toimenpiteet koskevat kantajaa, mahdollinen rikosoikeudenkäynti kantajan työntekijää vastaan ei vaarantaisi kantajayhtiön asemaa.
- Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta
- 98 Aluksi on todettava, että käsiteltävänä olevalla lainvastaisuusväitteellä kiistetään sellaisen yleisen säännön yhteensopivuus suhteellisuusperiaatteen kanssa, jolla määritellään asetuksella N:o 423/2007 säädettyjen rajoittavien toimenpiteiden yksityiskohtaiset soveltamissäännöt, eli tämän asetuksen 7 artiklan 2 kohdan d

alakohdan kanssa, jossa asetetaan neuvostolle velvollisuus, kuten edeltä 61–67 kohdasta ilmenee, sellaisen yhteisön, jonka on todettu osallistuvan asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettuun ydinaseiden levittämiseen, omistuksessa tai määräysvallassa olevien yhteisöjen varojen jäädyttämiseen. Tästä seuraa yhtäältä, että edellä 45 kohdassa esitettyä päättelyä voidaan soveltaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suorittaman valvonnan ulottuvuuden määrittämiseen, ja toisaalta analogisesti edellä 72 kohdassa todetun kanssa, että kantajan ja BMI:n välistä suhdetta sekä kantajan erityisasemaa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sijoittautuneena pankkina koskevilla väitteillä ei ole merkitystä käsiteltävänä olevan lainvastaisuusväitteen tutkimisen kannalta. Väitteet on sitä vastoin otettava huomioon tarkasteltaessa väitettä, jonka mukaan asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan soveltamiselle kantajaan ei ollut perusteita. Näitä väitteitä tarkastellaan jäljempänä 119–129 kohdassa.

99 Lisäksi on syytä todeta, että viittaus turvallisuusneuvoston päätöslauselmaan 1803 (2008) on tehoton. Toisin kuin asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 1 kohtaa, tämän artiklan 2 kohtaa sovelletaan riippumatta siitä, toteuttaako turvallisuusneuvosto varojen jäädyttämistä koskevia toimenpiteitä. Viimeksi mainitun säännöksen tavoitteena on antaa neuvostolle mahdollisuus, silloin kun se katsoo sen olevan perusteltua, kohdistaa EY 60 ja EY 301 artiklaan perustuvaa toimivaltaansa käyttäen varojen jäädyttämistoimenpiteitä sellaisiin yhteisöihin, joihin turvallisuusneuvosto ei ole kohdistanut vastaavia toimenpiteitä. Päinvastoin kuin kantaja väittää, asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdalla ei panna täytäntöön päätöslauselmaa 1803 (2008), mikä merkitsee sitä, ettei mainitun päätöslauselman sisältö ole sellainen arviointiperuste, johon nähden olisi arvioitava, onko asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohda suhteellisuusperiaatteen mukainen.

100 Oikeuskäytännön mukaan yhteisön oikeuden yleisiin periaatteisiin kuuluvan suhteellisuusperiaatteen nojalla taloudellista toimintaa koskevan kiellon lainmukaisuuden edellytyksenä on, että kieltoimenpiteet ovat tarpeellisia kyseisellä säännöstöllä lainmukaisesti tavoiteltavien päämäärien toteuttamiseksi ja tähän soveltuvia, koska silloin, kun on mahdollista valita usean tarkoituksenmukaisen toimenpiteen välillä, on valittava vähiten rajoittava, eivätkä toimenpiteistä aiheutuvat haitat saa olla liian suuria tavoiteltuihin päämääriin nähden (asia C-331/88, Fedesa ym., tuomio 13.11.1990, Kok., s. I-4023, 13 kohta). Kantajan muita väitteitä on siten tarkasteltava suhteessa näihin arviointiperusteisiin.

- 101 Todettakoon tähän ensin, että vaikka edellä 48–54 kohdassa tiivistetysti esitetty asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan tulkintaa koskeva kantajan väite on merkityksellinen arvioitaessa sitä, onko mainittu säännös suhteellisuusperiaatteen mukainen, se on hylättävä edellä 69–76 kohdassa esitetystä syistä.
- 102 Toiseksi on todettava asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan ja tavoitellun päämäärän välisen yhteyden osalta, että asetuksen N:o 423/2007 tavoitteena on estää ydinaseiden levittäminen ja sen rahoitus ja painostaa siten Iranin islamilaista tasavaltaa lopettamaan kyseinen toiminta. Mainittu tavoite liittyy kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseen liittyviin yleisempiin tavoitteisiin ja on näin ollen oikeutettu, mitä kantaja ei kiistäkään.
- 103 Päinvastoin kuin kantaja väittää, sellaisen yhteisön, jonka on todettu osallistuvan asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettuun ydinaseiden levittämiseen, omistuksessa tai määräysvallassa olevien yhteisöjen varojen jäädyttäminen liittyy edellisessä kohdassa esitettyyn päämäärään. Jos sellaisen yhteisön varat jäädytetään, jonka on todettu osallistuvan ydinaseiden levittämiseen, on olemassa huomattavan suuri vaara siitä, että mainittu yhteisö ryhtyy varojensa jäädyttämistä koskevien toimenpiteiden kiertämiseksi painostamaan omistuksessaan tai määräysvallassaan olevia yhteisöjä kehottamalla näitä siirtämään varojaan itselleen suoraan tai välillisesti tai ryhtymään sellaisiin liiketoimiin, joita se ei varojensa jäädyttämisen vuoksi voi itse toteuttaa. Näin ollen sellaisen yhteisön, jonka on todettu osallistuvan ydinaseiden levittämiseen, omistuksessa tai määräysvallassa olevien yhteisöjen varojen jäädyttämisen on katsottava olevan tarpeellista sitä vastaan toteutettujen toimenpiteiden tehokkuuden varmistamiseksi ja sen takaamiseksi, ettei mainittuja toimenpiteitä kierretä, ja tähän soveltuvaa.
- 104 Edellä kuvatun vaaran olemassaolo selittää yhtäältä sen suullisessa käsittelyssä esiin tulleen seikan, että asetus N:o 423/2007 koskee toisen yhtiön omistuksessa tai määräysvallassa olevia yhtiöitä, vaikka mainitun asetuksen toinen ja kuudes perustelukappale, joissa luetellaan kyseessä olevat rajoittavat toimenpiteet, eivät niitä nimenomaisesti koske. Tämä selittää toisaalta sen, että sillä ei ole merkitystä, osallistuuko toisen yhtiön omistuksessa tai määräysvallassa oleva yhteisö itse ydinaseiden levittämiseen vai ei.

- 105 Muut seikat, joihin kantaja on vedonnut, eivät muuta äskeistä päätelmää. Sillä, ettei toisen yhteisön omistuksessa tai määräysvallassa olevaan yhteisöön ole aikaisemmin kohdistettu kurinpidollisia toimenpiteitä eikä hallinnollisia määräyksiä ja että se on noudattanut seuraamusjärjestelmää ja voimassa olevia rajoittavia toimenpiteitä, ei näin ollen ole tältä osin merkitystä, koska silloin kun emoyhteisön varoja ei ollut jäädytetty, sillä oli mahdollisuus – edellyttäen, että se noudatti muita sovellettaviksi tulevia säännöksiä – siirtää omistuksessaan tai määräysvallassaan olleiden yhteisöjen varat omiin nimiinsä ja toteuttaa sellaisia liiketoimia, jotka ovat tämän jälkeen ristiriidassa toteutettujen rajoittavien toimenpiteiden kanssa. Emoyhteisöllä ei näin ollen aiemmin ollut mitään syytä omistuksessaan tai määräysvallassaan olevien yhteisöjen painostamiseen. Toisen yhtiön omistuksessa tai määräysvallassa olevan yhteisön antama ilmoitus siitä, että se noudattaa emoyhtiönsä varojen jäädyttämisestä aiheutuvia seurauksia, ei myöskään anna riittäviä takeita siitä, että emoyhteisön mahdollisesti harjoittama painostus olisi tehotonta.
- 106 Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan väite, jonka mukaan toisen yhtiön omistuksessa tai määräysvallassa olevien yhteisöjen varojen jäädyttämisen tarkoituksena on myös Iranin islamilaisen tasavallan taloudellinen painostaminen BMI:n välityksellä estämällä viimeksi mainittua hyötymästä kantajan saamasta voitosta sekä kantajan maineesta ja markkina-asemasta, on sitä vastoin syytä hylätä. Asetuksella N:o 423/2007 toteutettujen rajoittavien toimenpiteiden tarkoituksena ei ole mainitunlainen taloudellinen painostaminen. Tässä on huomattava, että vaikka mainittujen, asetuksen N:o 423/2007 toisessa ja kuudennessa perustelukappaleessa lueteltujen toimenpiteiden tarkoituksena onkin Iranin islamilaisen tasavallan painostaminen, kyse on kuitenkin yksinomaan rajoittavista turvaamistoimenpiteistä, joilla pyritään estämään ydinaseiden levittäminen ja sen rahoitus. Mikään asetuksessa N:o 423/2007 ei kuitenkaan anna aihetta katsoa, että mainituilla toimenpiteillä pyrittäisiin vaikuttamaan asianomaisten yhteisöjen taloudelliseen tilanteeseen enempää kuin ydinaseiden levittämisen ja sen rahoituksen estämiseksi on välttämätöntä.
- 107 Kolmanneksi sellaisten muiden, varojen jäädyttämistä vähemmän rajoittavien toimenpiteiden osalta, joita voidaan toteuttaa tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi joko muiden toimenpiteiden sijasta tai niiden ohella, on todettava aluksi, että riidanalaisen päätöksen hyväksymisajankohtana voimassa olleiden seuranta- ja valvontatoimenpiteiden tarkoituksenmukaisuutta suhteessa edellä 103 kohdassa mainittuun vaaraan ei ole osoitettu.

- 108 Lisäksi siihen kohdistuvan toimivaltaisten viranomaisten suorittaman valvonnan lisääminen, että kantaja noudattaa rajoittavia toimenpiteitä, yhteistyön vahvistaminen mainittujen viranomaisten kanssa, vaatimus siitä, että kantaja noudattaa toiminnassaan erityistä avoimuutta ja kantajan aseman säännöllistä tarkastamista koskevien toimenpiteiden hyväksyminen ovat jo toteutettuja liiketoimia koskevia jälkikäteisiä toimenpiteitä, eikä niillä siten ole mahdollista estää mahdollisia toteutettujen rajoittavien toimenpiteiden vastaisia liiketoimia. Tämä ei ole mahdollista etenään sen vuoksi, että toimenpiteet ovat tehokkaita ainoastaan, jos toimivaltaiset viranomaiset kykenevät selvittämään, onko liiketoimen toisella osapuolella yhteyksiä BMI:hin tai muuhun sellaiseen yhteisöön, jonka on todettu osallistuvan ydinaseiden levittämiseen.
- 109 Lopuksi on todettava, että niitä toimenpiteitä, joihin on vedottu ensimmäisen kerran suullisessa käsittelyssä, ei voida ottaa huomioon. Mainittuihin toimenpiteisiin on vedottu oikeudenkäyntimenettelyn aikana ilman minkäänlaisia perusteita ja työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan ja 76 a artiklan 3 kohdan vastaisesti. Kantaja ei ole myöskään millään tavoin osoittanut, että riippumattoman valtuutetun välityksellä suoritettava ennakkohyväksyntää ja -valvontaa koskevan järjestelmän toteuttaminen olisi mahdollista. Täydellisellä kiellolla suorittaa liiketoimia Iranin kanssa ei missään tapauksessa kuitenkaan pystyttäisi estämään sellaisten välikäsien kautta suoritettavia liiketoimia, jotka eivät ole sijoittautuneet mainittuun valtioon ja joiden kytkentä BMI:hin ei ole tiedossa.
- 110 Näin ollen on syytä todeta, että kantajan ehdottamat vaihtoehtoiset toimenpiteet eivät ole tavoiteltavan päämäärän saavuttamisen kannalta tarkoituksenmukaisia.
- 111 Neljänneksi on todettava kantajalle aiheutuneen vahingon osalta, että oikeuskäytännön mukaan ne perusoikeudet, joihin kantaja vetoaa, eli omaisuudensuoja ja oikeus taloudellisen toiminnan harjoittamiseen, eivät ole ehdottomia ja niiden käyttöä voidaan rajoittaa Euroopan yhteisön yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Kaikilla luonteeltaan taloudellisilla rajoittavilla toimenpiteillä on siten lähtökohtaisesti kielteisiä vaikutuksia omistusoikeuksiin ja vapaaseen ammatinharjoittamiseen, ja aiheutetaan siten vahinkoja osapuolille, joiden vastuuta tilanteesta, jonka vuoksi

tällaiset toimenpiteet toteutettiin, ei ole osoitettu. Riidanalaisen säännösten kaltaisen yhteisön toimen tavoitteiden merkitys on omiaan oikeuttamaan tietyille toimijoille aiheutuvat merkittävätkin kielteiset seuraukset (ks. vastaavasti asia C-84/95, Bosphorus, tuomio 30.7.1996, Kok., s. I-3953, 21–23 kohta ja em. yhdistetyt asiat Kadi ja Al Barakaat International Foundation v. neuvosto ja komissio, tuomion 354–361 kohta).

- 112 Tähän on todettava, että varojen jäädyttämisellä rajoitetaan merkittävästi sellaisen pankin taloudellisen toiminnan harjoittamisen vapautta ja omistusoikeutta, jonka kotipaikka on Euroopan yhteisöjen alueella. Kyseinen pankki ei voi ryhtyä uusiin liiketoimiin asiakkaidensa kanssa eikä se voi ilman erillistä lupaa suorittaa yhtäkään varainsiirtoa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo kuitenkin, ettei tästä aiheutuva haitta ole kohtuuton suhteessa tavoitelluihin päämääriin, kun otetaan huomioon, että kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden säilyminen on ensisijaisen tärkeää.
- 113 Lopuksi on todettava pääomien ja maksujen vapaaseen liikkuvuuteen kohdistuvan loukkauksen osalta, johon kantaja vetoaa, että mainitun alan säännöksiin kuuluvassa EY 60 artiklassa myönnetään neuvostolle nimenomainen oikeus toteuttaa EY 301 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen pääomien ja maksujen liikkuvuutta koskevat kiireelliset toimenpiteet kolmansia maita kohtaan. Asetus N:o 423/2007 onkin annettu juuri näiden kahden EY:n perustamissopimuksen määräyksen perusteella, mikä merkitsee sitä, että tällä asetuksella säädetyt rajoitukset ovat perustamissopimuksella hyväksytyä pääomien ja maksujen vapaata liikkuvuutta rajoittavia säännöksiä, eivätkä ne siten voi olla mainitun periaatteen kanssa ristiriidassa.
- 114 Kaiken edellä esitetyn perusteella on syytä todeta, ettei ole osoitettu, että asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohta olisi ristiriidassa suhteellisuusperiaatteen kanssa. Kantajan kyseistä säännöstä vastaan esittämä lainvastaisuusväite on näin ollen hylättävä.

Onko kantajaa pidettävä asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettuna toisen yhtiön ”omistuksessa tai määräysvallassa” olevana yhteisönä?

– Asianosaisten lausumat

- 115 Kantaja väittää, että sen erityisasema rajoittaa merkittävästi BMI:n mahdollisuuksia valvoa sitä, eikä kantajaan siten ole sovellettava asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohtaa.
- 116 Kantaja esittää ensimmäiseksi olevansa oikeudellisesti erillinen ja itsenäinen yksikkö suhteessa BMI:hin, joka ei puutu etenkään kantajan päivittäisten asioiden hoitoon. Toiseksi se toteaa, että niin kantajaa kuin sen johtoa ja työntekijöitäkin velvoittavat asetukset N:o 423/2007 sekä muut rajoittavat toimenpiteet, seuraamusjärjestelmät ja sovellettavat säännökset, ja sekä johto että työntekijät noudattavat niitä. Kolmanneksi se esittää, että Englannin oikeuden mukaan yhtiön johtajien velvollisuudet kohdistuvat yhtiöön eivätkä sen osakkeenomistajiin ja että johtajan perusteeton irtisanominen on lainvastaista. Neljänneksi se toteaa, että Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivana pankkina sitä ja erityisesti sen suhteita BMI:hin sekä sen johdon nimittämistä ja kokoonpanoa valvoo FSA. Kantajaan eikä sen palkattuun johtoon ei kuitenkaan ole kohdistettu määräyksiä eikä kurinpitotoimia FSA:n taholta, vaikka FSA:n yhtenä tehtävänä on talousrikollisuuden torjuminen, terrorismin ja ydinaseiden levittämisen rahoituksen estäminen mukaan luettuna. Viidenneksi kantaja ilmoittaa olevansa tarvittaessa valmis tekemään sopimuksen, jonka mukaan ketään sen johtajista ei voitaisi vaihtaa ilman toimivaltaisten viranomaisten suostumusta.
- 117 Neuvosto väittää väliintulijoidensa tukemana kilpailuoikeuden alalla syntyneeseen oikeuskäytäntöön viitaten, että koska kantaja omistaa BMI:n kokonaan, se on tosiasiallisesti tämän määräysvallassa eikä sillä tämän vuoksi ole todellista itsenäistä päätösvaltaa toimintalinjansa suhteen. Neuvosto väittää tässä, että kantajana olevan pankin johtajat ovat varsin todennäköisesti BMI:n nimittämiä ja BMI:lle tilivelvollisia ja että BMI voi heidät todennäköisesti myös erottaa.

118 Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta lisää tähän, että kantajan ehdottama sitoumus ei riitä estämään BMI:tä käyttämästä kantajaan kohdistuvaa merkittävää määräysvaltaa, koska Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan mukaan mainittu sitoumus ei todennäköisesti olisi täytäntöönpanokelpoinen, minkä lisäksi se olisi irtisanottavissa milloin hyvänsä eikä sillä olisi etusijaa Englannin yhtiöoikeuden säännöksiin nähden.

– Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

119 Aluksi on todettava, että käsiteltävänä oleva kanneperuste koskee sellaisen päätöksen laillisuutta, jolla asetuksella N:o 423/2007 käyttöön otettuja rajoittavia toimenpiteitä on sovellettu tiettyyn yhteisöön. Tämä merkitsee sitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen harjoittamaan valvontaan sovelletaan edellä 46 kohdassa esitettyä menettelyä.

120 Käsiteltävänä olevassa asiassa niin riidanalaisen päätöksen perusteluista kuin neuvoston suullisessa käsittelyssä esittämistä huomautuksista käy ilmi, että neuvosto sovelsi asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohtaa kantajaan, koska tämä on BMI:n ”omistuksessa” oleva yhteisö. Mainitun käsitteen sisältö vaikuttaa ensin täsmälliseltä, koska siinä viitataan BMI:n osuuteen kantajan osakepääomasta. On kuitenkin huomattava, että edellä 61 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan kyseisen käsitteen erittelyä ei ole perustettava yksinomaan käsitteen merkityssisältöön, vaan huomioon on lisäksi otettava asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan ja asetuksella N:o 423/2007 tavoitellun päämäärän välinen yhteys, sellaisena kuin se on kuvattu edellä 102 ja 103 kohdassa.

121 Näin ollen on tutkittava, joutuuko kantaja sen vuoksi, että se on BMI:n omistuksessa, huomattavalla todennäköisyydellä kiertämään sen emoyhteisöä vastaan toteutettujen toimenpiteiden vaikutuksia. Tässä yhteydessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kannattaa tukeutua kilpailuoikeuden alalla syntyneeseen oikeuskäytäntöön ja oikeuskäytäntöön, joka koskee sitä, onko tytäryhteisön rikollinen menettely luettavissa emoyhteisön syyksi. Kummassakin tapauksessa on arvioitava, voiko tytäryhteisö sen vuoksi, että emoyhteisöllä on siihen nähden ratkaisevassa määrin vaikutusvaltaa, joutua

noudattamaan emoyhteisön antamia ohjeita sen sijaan, että se päättäisi menettelystään itsenäisesti (ks. vastaavasti asia 48/69, Imperial Chemical Industries v. komissio, tuomio 14.7.1972, Kok., s. 619, Kok. Ep. II, s. 25, 133 kohta ja asia C-73/95 P, Viho v. komissio, tuomio 24.10.1996, Kok., s. I-5457, 16 kohta), vaikka emoyhteisön edellyttämä menettely ei olekaan näissä kahdessa tapauksessa samanlaista.

122 Tämä ero merkitsee sitä, että asetuksen N:o 423/2007 tulkinnassa on annettava etusija henkilökunnan nimittämiseen liittyville seikoille suhteessa kilpailuoikeudessa huomioon otettavaan muihin seikkoihin. Jotta emoyhteisön vaikutus omistuksessaan olevan yhteisön menettelyyn voitaisiin katsoa merkitykselliseksi, sen harjoittaman, edellä 103 kohdassa mainitun painostuksen on kohdistuttava pääasiassa tytäryhteisön johtajiin ja/tai työntekijöihin.

123 Tässä se, että yhteisö on kokonaan toisen omistuksessa, merkitsee yleensä sitä, että ensin mainitulla on oikeus nimittää jälkimmäisen johtajat, ja se voi näin tosiasiallisesti määrätä jälkimmäisen yhteisön johdon kokoonpanosta ja näin itse asiassa sen koko henkilökunnasta. Ei voida kuitenkaan sulkea pois sitä, että poikkeuksellisissa olosuhteissa asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan soveltaminen emoyhteisön omistuksessa olevaan yhteisöön ei ole perusteltua, vaikka emoyhteisö omistaisi sen kokonaan, tiettyjen emoyhteisön vaikutusvallan vastapainona olevien tekijöiden olemassaolon vuoksi.

124 Käsiteltävänä olevassa asiassa ei ole kiistetty sitä, että kantajan koko osakepääoma on BMI:n omistuksessa ja että BMI voi tämän vuoksi nimittää kantajana olevan pankin johtajat ja vaihtaa ne. Emoyhteisö pystyy siten vaikuttamaan kantajayhtiön henkilöstöön. Näin ollen on todettava, että vaara siitä, että BMI voi saada kantajan toteuttamaan asetuksella N:o 423/2007 kiellettyjä liiketoimia painostamalla joko sen johtoa tai sen johdon välityksellä sen muuta henkilöstöä, on huomattava. Näin ollen on tarkistettava, onko niistä seikoista, joihin kantaja vetoaa, mainitun vaikutusvallan vastapainoksi.

- 125 Ensinnäkään sillä, että kantaja on oikeushenkilö ja että BMI ei puutu kantajan päivittäisten asioiden hoitoon, ei ole tässä merkitystä. Nämä seikat eivät millään tavoin kyseenalaista vaikutusvaltaa, joka BMI:llä on suoraan tai välillisesti kantajan henkilöstöä kohtaan.
- 126 Toiseksi sillä, että kantaja ja sen henkilöstö ovat noudattaneet rajoittavia toimenpiteitä, seuraamusjärjestelmää ja muita voimassa olevia määräyksiä ja ettei niihin ole aikaisemmin kohdistettu kurinpidollisia toimenpiteitä eikä hallinnollisia määräyksiä, ei myöskään ole merkitystä edellä 105 kohdassa esitetyistä syistä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien katsoo vastaavasti, ettei kantajan henkilöstöä uhkaavien seuraamusten varoittava vaikutus ole riittävä erityisesti sen vuoksi, että asianomaisten liiketoimien lainvastaisuus on mahdollista peittää erityisillä toimenpiteillä, esimerkiksi käyttämällä välikäsiä, joiden kytkentä BMI:hin ei ole tiedossa.
- 127 Kolmanneksi analogisesti edellä 71 kohdassa esitetyn kanssa on todettava, ettei yksistään se, että johtajilla on Englannin yhtiöoikeuden nojalla tiettyjä velvollisuuksia, takaa näiden velvollisuuksien noudattamista. Koska velvollisuuksien mahdollinen laiminlyönti paljastuu vasta jälkikäteen, kyseessä olevien velvollisuuksien olemassaololla ei kyetä saamaan vastaavaa ennaltaehkäisevää vaikutusta kuin rajoittavilla toimenpiteillä. Siltä osin kuin kantaja tässä yhteydessä ehdottaa johtajiensa nimittämistä tulevaisuudessa toimivaltaisten viranomaisten kanssa tehtävällä sopimuksella, on yhtäältä todettava, ettei asiassa ole osoitettu, että tällainen menettely olisi toteutettavissa ja Englannin oikeuden mukainen, ja toisaalta, ettei menettelyllä olisi vaikutusta kantajayhtiön nykyiseen johtoon, joka on BMI:n nimittämä.
- 128 Neljänneksi ja lopuksi on todettava, että FSA:n suorittaman pankkeihin kohdistuvan valvonnan päätavoitteena ei ole tiettyjä yhteisöjä koskevien rajoittavien toimenpiteiden noudattamisen takaaminen vaan vakaan, tehokkaan ja oikeudenmukaisen rahoitusjärjestelmän ylläpitäminen. Sikäli kuin tähän tavoitteeseen sisältyy tiettyjä talousrikollisuuteen liittyviä näkökohtia, kyse on pääasiassa osakepääomiin kohdistuvasta rahanpesusta, kavalluksista ja sisäpiiririkoksista. Rajoittavien toimenpiteiden täytäntöönpano ja niiden noudattamisen valvonta, asetuksella N:o 423/2007 toteutetut toimenpiteet mukaan luettuina, kuuluu sitä vastoin suoraan HM Treasuryn

(Yhdistyneen kuningaskunnan talousministeriö) toimivaltaan. Tällä ministeriöllä on tätä tarkoitusta varten oma erityinen yksikkönsä, joka on myös toimivaltainen myöntämään asetuksen N:o 423/2007 9 ja 10 artiklaan perustuvia lupia. Näissä olosuhteissa on todettava, että se, että FSA valvoo kantajan suhteita BMI:hin sekä kantajan johdon ja tiettyjen muiden sen henkilöstön jäsenten nimittämistä, ei riitä emoyhteisön kantajaa kohtaan harjoittaman vaikutusvallan vastapainoksi.

- 129 Edellä esitetty huomioon ottaen on syytä todeta, että neuvosto on täysin perustellusti katsonut, että asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohtaa voidaan soveltaa kantajaan. Käsiteltävänä oleva kanneperuste on siten hylättävä.

Syrjintäkiellon periaatetta koskeva kanneperuste

– Asianosaisten lausumat

- 130 Kantaja väittää, että riidanalaisella päätöksellä loukataan syrjintäkiellon periaatetta, koska kantajaa kohdellaan päätöksessä eri tavoin kuin aineellisesti samassa asemassa olevia pankkeja ja toisaalta samalla tavoin kuin aineellisesti erilaisessa asemassa olevia pankkeja.
- 131 Kantaja on siten mielestään vastaavassa asemassa kuin muut Yhdistyneen kuningaskunnan pankit, tarkemmin sanoen Persia International Bank plc ja Bank Saderat plc (jäljempänä Saderat-pankki), jotka ovat nekin Iranin valtiolle kuuluvien iranilaisten pankkien Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivia tytäryhtiöitä. Kaikkien valtioiden on määrä tarkkailla mainittuja kolmea pankkia päätöslauselman 1803 (2008) nojalla, ja Saderat-pankki ja kantaja mainitaan lisäksi päätöslauselmassa nimenomaisesti. Kaikki kolme pankkia mainitaan myös United States Department of the Treasury (Yhdysvaltain valtiovarainministeriö) luettelossa, joka koostuu pankeista, joiden

epäillään toteuttavan voimassa olevien rajoittavien toimenpiteiden ja seuraamusjärjestelmän vastaisia liiketoimia. Kantaja väittää kuitenkin olevansa näistä ainoa, jonka varat on jäädytetty.

- 132 Varojen jäädyttämisen osalta kantajaa on sitä vastoin kohdeltu samalla tavoin kuin Bank Sepah Internationalia, joka on kantajan mukaan kuitenkin aineellisesti erilaisessa asemassa. Vaikka turvallisuusneuvosto on kantajan mukaan päätöslauselmassa 1747 (2007) erityisesti maininnut viimeksi mainitun pankin yhtenä ydinaseiden levittämiseen osallistuvista yhteisöistä, se on kuitenkin päätöslauselman 1803 (2008) nojalla kehottanut valtioita tarkkailemaan ainoastaan kantajaa.
- 133 Neuvosto väittää väliintulijoiden tukemana, että se ei ole maininnut kantajaa siksi, että tämä on Iranin valtion pankin tytäryhtiö tai siksi, että kantaja mainitaan päätöslauselmassa 1803 (2008), tai siksi, että se on otettu United States Department of the Treasuryyn laatimaan luetteloon. Neuvosto väittää perustaneensa itsenäiseen arviointiinsa nojautuvan päätöksensä siihen, että BMI on tukenut rahallisesti ydinaseiden levittämiseen osallistuvia yhtiöitä. Näin ollen kantajan vertaamisella Persia International Bankiin ja Saderat-pankkiin ei ole merkitystä.
- 134 Neuvosto väittää tämän jälkeen, että kantajan asema on verrattavissa Bank Sepah Internationalin asemaan, koska sekä viimeksi mainitun emoyhtiö Sepah-pankki että BMI osallistuvat kumpikin ydinaseiden levittämiseen. Sekä näiden yhtiöiden että niiden tytäryhtiöiden ja sivuliikkeiden varojen jäädyttäminen on neuvoston mukaan näin ollen perusteltua. Tässä kohdin neuvosto korostaa, että sillä on oikeus vapaasti toteuttaa turvallisuusneuvoston päätöslauselmissa edellytetyt toimenpiteitä pidemmälle ulottuvia itsenäisiä varojen jäädyttämistä koskevia toimenpiteitä ja toteuttaa siten omaa ydinaseiden leviämisen vastaista politiikkaansa.

– Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 135 Oikeuskäytännön mukaan syrjintäkiellon periaatteella, joka on perustavanlaatuinen oikeusperiaate, kielletään se, että toisiinsa rinnastettavia tapauksia kohdellaan eri tavalla tai erilaisia tapauksia kohdellaan samalla tavalla, ellei tällaista kohtelua voida perustella objektiivisesti (yhdistetyt asiat T-222/99, T-327/99 ja T-329/99, Martinez ym. v. parlamentti, tuomio 2.10.2001, Kok., s. II-2823, 150 kohta).
- 136 Edellä esitettyjen kanneperusteiden tarkastelun perusteella voidaan todeta, että asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan täytäntöönpanon kannalta ratkaiseva arviointiperuste, jota sovelletaan myös ratkaistaessa sitä, onko yhdenvertaisen kohtelun periaatetta loukattu, on se, onko kyseessä oleva yhteisö sellaisen yhteisön omistuksessa tai määräysvallassa, jonka on todettu osallistuvan mainitun asetuksen 7 artiklan 2 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettuun ydinaseiden levittämiseen.
- 137 Käsiteltävänä olevassa asiassa BMI:n on riidanalaisessa päätöksessä todettu osallistuvan ydinaseiden leviämiseen, ja edellä 30 kohdassa on todettu, ettei mainitun toteamuksen oikeellisuutta ole käsiteltävinä olevissa riita-asioissa kiistetty. Vastaavasti, kuten edeltä 119–129 kohdasta ilmenee, kantaja on asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettu toisen yhtiön ”omistuksessa tai määräysvallassa” oleva yhteisö. Näin ollen vaikka neuvosto olisi tosiasiallisesti jättänyt toteuttamatta varojen jäädyttämistä koskevat toimenpiteet joidenkin sellaisten yhtiöiden, joiden on todettu osallistuvan ydinaseiden levittämiseen, omistuksessa tai määräysvallassa olevien yhteisöjen osalta, kuten Persia International Bankin tai Saderat-pankin osalta, kantaja ei voi edellä 75 kohdassa esitetyistä syistä pätevästi vedota tähän seikkaan. Kantajan ensimmäinen väite on siten hylättävä.
- 138 Toisen väitteen osalta on todettava, että toisin kuin kantajan varojen jäädyttämistä koskeva toimenpide, joka toteutettiin asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan nojalla, Bank Sepah Internationalia koskeva toimenpide toteutettiin tämän asetuksen 7 artiklan 1 kohdan nojalla. Tämä merkitsee sitä, että väite on tehoton asetuksen N:o

423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan soveltamisen yhteydessä tapahtuneeksi väitetyn yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkauksen osalta, koska kyseistä säännöstä on sovellettu vain toisessa kantajan esiin tuomista tapauksista. Kantaja ei sitä paitsi edes väitä, että Bank Sepah Internationalin emoyhteisö ei osallistu ydinaseiden levittämiseen. Kantaja ei näin ollen ole osoittanut, että se olisi tältä osin tosiseikkoihin nähden erilaisessa asemassa Bank Sepah Internationaliin nähden.

139 Käsiteltävänä oleva kanneperuste on siten hylättävä.

Perusteluvollisuuden rikkomista koskeva kanneperuste

– Asianosaisten lausumat

140 Kantaja huomauttaa, että asetuksen N:o 423/2007 15 artiklan 3 kohdassa asetetaan perusteluvollisuus sekä säädetään niistä edellytyksistä, jotka varojen jäädyttämistä koskevan päätöksen perusteluiden on oikeuskäytännön mukaan täytettävä. Kantaja jatkaa väittämällä, että käsiteltävänä olevassa asiassa neuvosto on ainoastaan asiassa T-246/08 R esitetyn väli-toimihakemuksen johdosta esittämissään huomautuksissa ilmoittanut syyn, jonka vuoksi kantajan varat on jäädytetty, eli sen, että kantaja on BMI:n määräysvallassa ja BMI on osallistunut ydinaseiden levittämisen rahoitukseen, ja että varojen jäädyttäminen on näin ollen ollut välttämätöntä BMI:tä vastaan toteutettujen toimenpiteiden tehokkuuden takaamiseksi. Riidanalainen päätös ei kantajan mukaan näin ollen ole perusteltu siltä osin kuin se koskee kantajaa.

141 Kantaja esittää tässä yhteydessä vastatakseen Ranskan tasavallan esittämään väitteeseen, jonka mukaan asetuksen N:o 423/2007 liitteessä V ei ole tarpeen yksilöidä niitä toisen yhtiön omistuksessa tai määräysvallassa olevia yhteisöjä, joihin varojen

jäädyttämistä koskevat toimenpiteet kohdistuvat, että tällainen menettely estäisi kolmiansia tarkistamasta, etteivät ne ole ”tekemisissä” mainitunlaisten yhteisöjen kanssa ja siten toteuttamassa mainitulla asetuksella kiellettyjä liiketoimia.

- 142 Neuvosto väittää väliintulijoiden tukemana, että jos tietyn yhteisön varojen jäädyttäminen koskee myös sen omistuksessa tai määräysvallassa olevia tytäryhtiöitä, kunkin tytäryhtiön varojen jäädyttämisen osalta ei ole tarpeen esittää erityisiä syitä. Neuvosto arvioi näin ollen, että riidanalaisessa päätöksessä esitetyt BMI:tä koskevat erityiset yhteisökohtaiset syyt olivat tältä osin riittävät. Ranskan tasavalta toteaa tähän lisäksi ettei asetuksen N:o 423/2007 nojalla tehdyssä varojen jäädyttämistä koskevassa päätöksessä ole edes tarpeen luetella kaikkien tytäryhtiöiden nimiä, koska kyseistä päätöstä sovelletaan tytäryhtiöihin automaattisesti.

– Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 143 EY 253 artiklan mukaan ja käsiteltävänä olevassa asiassa etenkin asetuksen N:o 423/2007 15 artiklan 3 kohdan mukaan asianomaiselle vastainen toimi on perusteltava, minkä tavoitteena on se, että asianomainen saisi riittävät tiedot arvioidakseen, onko toimi asianmukainen vai onko siinä mahdollisesti sellainen virhe, jonka perusteella sen pätevyys voidaan riitauttaa yhteisöjen tuomioistuimissa, ja että yhteisöjen tuomioistuimet voivat tutkia toimen laillisuuden. Näin muotoiltu perusteluvollisuus on yhteisön oikeuden yleinen periaate, josta voidaan poiketa ainoastaan pakottavista syistä. Perustelut on näin ollen lähtökohtaisesti ilmoitettava asianomaiselle samaan aikaan kuin hänelle vastainen toimi. Perustelujen puuttumista ei voida korjata sillä, että asianomainen saa toimen perustelut tietoonsa yhteisöjen tuomioistuimissa käytävän oikeudenkäyntimenettelyn aikana. Koska asianomaisella ei ole oikeutta tulla kuulluksi ennen yhteisön varojen jäädyttämistä koskevan alkuperäisen päätöksen tekemistä, on todettava lisäksi, että perusteluvollisuuden noudattaminen on sitäkin tärkeämpää, koska se on asianomaisen ainoa tae siitä, että se voi käyttää tehokkaasti käytettävissään olevia oikeussuojakeinoja riitauttaakseen mainitun päätöksen laillisuuden (ks. vastaavasti ja analogisesti em. asia Organisation des Modjahedines du peuple d’Iran v. neuvosto, tuomion 138–140 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

144 Neuvostolla on näin ollen asetuksen N:o 423/2007 15 artiklan 3 kohdan nojalla velvollisuus saattaa kyseessä olevan yhteisön tietoon päätökseen vaikuttaneet erityiset ja konkreettiset syyt riidanalaisen päätöksen kaltaisen varojen jäädyttämisestä koskevan päätöksen hyväksymisen aikana, elleivät Euroopan yhteisöjen tai sen jäsenvaltioiden turvallisuuteen tai kansainvälisten suhteiden hoitamiseen liittyvät pakottavat syyt sitä estä. Neuvosto on siten velvollinen ilmoittamaan ne tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joihin toimenpiteen laillisuus perustuu, sekä ne toteamukset, joiden vuoksi se on tehnyt päätöksensä. Mainitut perustelut on kaikkien käytettävissä olevien mahdollisuuksien rajoissa toimitettava joko samanaikaisesti kyseisen päätöksen hyväksymisen kanssa tai niin pian kuin mahdollista päätöksen hyväksymisen jälkeen (ks. vastaavasti ja analogisesti em. asia *Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran v. neuvosto*, tuomion 143–148 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

145 Perusteluvelvollisuus määräytyy kuitenkin kyseisen toimenpiteen luonteen ja sen asiayhteyden mukaan, jossa se on tehty. Perusteluvelvollisuuden täyttymistä on arvioitava asiaan liittyvien olosuhteiden perusteella, joita ovat muun muassa toimenpiteen sisältö, esitettyjen perustelujen luonne ja se tarve, joka niillä, joille päätös on osoitettu tai joita se koskee suoraan ja erikseen, voi olla saada selvennystä tilanteeseen. Perusteluissa ei tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, koska tutkittaessa, ovatko perustelut riittäviä, on otettava huomioon niiden sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt. Erityisesti on todettava, että henkilölle vastainen toimenpide on silloin riittävästi perusteltu, kun se on toteutettu asianomaisen tuntemassa asiayhteydessä, jonka perusteella asianomainen voi ymmärtää häntä koskevan päätöksen ulottuvuuden (ks. em. asia *Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran v. neuvosto*, tuomion 141 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

146 Kuten edeltä 61–67 kohdasta ilmenee, käsiteltävänä olevaa asiaa koskevan asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan soveltaminen edellyttää, että asianomainen yhteisö on sellaisen yhteisön omistuksessa tai määräysvallassa, jonka on todettu osallistuvan mainitun asetuksen 7 artiklan 2 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettuun ydinaseiden levittämiseen, ja että neuvosto arvioi tapauskohtaisesti, onko asianomaisen yhteisön katsottava olevan toisen yhteisön ”omistuksessa tai määräysvallassa”. Toimenpiteen oikeudellisen perustan osoittamisen lisäksi neuvoston perusteluvelvollisuus koskee näin ollen nimenomaan mainittua seikkaa. Tässä yhteydessä on hylättävä Ranskan tasavallan väite, jonka mukaan mainitun asetuksen 7 artiklan 2 kohdan nojalla tehdyissä päätöksissä ei tarvitse mainita niiden toisen yhteisön omistuksessa tai määräysvallassa olevien yhteisöjen nimiä, joihin sovelletaan

varojen jäädyttämistä koskevia toimenpiteitä. Jos tämä tulkinta hyväksyttäisiin, asianomaisilla yhteisöillä ei olisi mahdollisuutta saada virallisesti tietoa siitä, että niihin sovelletaan varojen jäädyttämistä koskevia toimenpiteitä, eivätkä ne voisi saada tietoonsa syitä, joiden vuoksi neuvosto on katsonut niiden olevan toisen yhteisön ”omistuksessa tai määräysvallassa” olevia yhteisöjä. Myöskään kolmansilla osapuolilla ei olisi mahdollisuutta tarkistaa toteutettujen toimenpiteiden henkilöllistä soveltamisalaa. Tällainen tilanne olisi ristiriidassa sekä neuvostolla olevan perusteluvelvollisuuden että oikeusvarmuutta ja avoimuutta koskevien periaatteiden kanssa.

147 Neuvosto on käsiteltävänä olevassa asiassa todennut sekä riidanalaisen päätöksen otsikossa että mainitun päätöksen toisessa perustelukappaleessa, että toteutetut toimenpiteet perustuivat asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohtaan. Se on todennut riidanalaisen päätöksen liitteessä olevan B taulukon 4 kohdassa nojautumalla edellä 11 kohdassa esitettyihin perusteluihin, että BMI osallistuu ydinaseiden levittämiseen. Lopuksi neuvosto on maininnut riidanalaisen päätöksen liitteessä olevan B taulukon 4 kohdassa kantajan yhtenä BMI:n ”sivuliikkeisiin ja tytäryhtiöihin” kuuluvista yhtiöistä.

148 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo näin ollen, että riidanalaisen päätöksen perustelut ovat edellä 143–145 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö huomioon ottaen kantajaa koskevilta osin riittävät, vaikka ne ovatkin huomattavan suppeat. Kantaja pystyi yksilöimään riidanalaisessa päätöksessä asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan sen varojen jäädyttämistä koskevan toimenpiteen oikeudelliseksi perustaksi, koska tämän asetuksen 7 artiklan 2 kohta mainittiin täytäntöönpanoa koskevana säännöksenä ja kantaja oli siinä yksilöity kuuluvaksi BMI:n ”sivuliikkeisiin ja tytäryhtiöihin”, mikä merkitsee sitä, että tämän asetuksen 7 artiklan 2 kohdan d alakohta, jota sovelletaan erityisesti toisen yhteisön omistuksessa tai määräysvallassa oleviin yhteisöihin, kuten tytäryhtiöihin, oli pantu kantajan osalta täytäntöön.

149 Toiseksi neuvosto selittää riidanalaisessa päätöksessä syyt, joiden perusteella se katsoo, että BMI osallistuu asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuun ydinaseiden levittämiseen.

150 Kolmanneksi se, että kantaja on riidanalaisessa päätöksessä yksilöity kuuluvaksi BMI:n ”sivuliikkeisiin ja tytäryhtiöihin” merkitsee sitä, että neuvosto on katsonut, että kantaja on BMI:n ”omistuksessa” asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitetulla tavalla, koska kantajan osakepääoma on kokonaan BMI:n omistuksessa.

151 Päätelmää, jonka mukaan riidanalaisen päätöksen perustelut ovat riittävät, tukee lisäksi asiassa T-246/08 nostetun kanteen sisältö. Kantaja väittää mainitussa kanteessa olevansa oikeudellisesti ja toiminnallisesti BMI:stä erillinen yksikkö ja ettei kantajaa voida saattaa vastuuseen BMI:n väitetystä osallisuudesta ydinaseiden levittämiseen. Kantaja väittää lisäksi, ettei sen varojen jäädyttämisellä olisi vaikutusta ydinaseiden levittämiseen, koska se olisi joka tapauksessa noudattanut riidanalaista päätöstä joka tapauksessa jäädyttämällä kaikki hallussaan olevat BMI:n varat ja keskeyttämällä kaikki BMI:n kanssa aloittamansa liiketoimet. Näistä väitteistä ilmenee, että kantaja oli ensimmäisen kanteensa nostamisen ajankohtana tietoinen varojensa jäädyttämisen ja sen, että sen emoyhteisön BMI:n väitettiin osallistuvan ydinaseiden levittämiseen, välillä olevasta yhteydestä.

152 Edellä esitetystä seuraa, että käsiteltävänä oleva kanneperuste on hylättävä ja että kanteet on näin ollen kokonaisuudessaan hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

153 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäynti-

kulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut, mukaan lukien välitoimimennettelyistä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut, koska neuvosto on sitä vaatinut.

¹⁵⁴ Työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot ja toimielimet, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, Ranskan tasavalta ja komissio vastaavat näin ollen omista oikeudenkäyntikuluistaan, mukaan lukien välitoimimennettelyistä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(toinen jaosto)

on ratkaissut asiat seuraavasti:

- 1) **Kanteet hylätään.**
- 2) **Melli Bank plc vastaa omien oikeudenkäyntikulujensa lisäksi Euroopan unionin neuvoston oikeudenkäyntikuluista, mukaan lukien välitoimimennettelyistä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.**

- 3) Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, Ranskan tasavalta ja Euroopan yhteisöjen komissio vastaavat näin ollen omista oikeudenkäyntikuluistaan, mukaan lukien välitoimimenettelyistä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.**

Pelikánová

Jürimäe

Soldevila Fragoso

Julistettiin Luxemburgissa 9 päivänä heinäkuuta 2009.

Allekirjoitukset

Sisällys

Asian tausta	II - 2637
Iranin islamilaiseen tasavaltaan kohdistuvat rajoittavat toimenpiteet	II - 2638
Riidanalainen päätös	II - 2640
Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset	II - 2641
Oikeudellinen arviointi	II - 2645
Tutkittavaksi ottaminen	II - 2645
Niiden kantajan väitteiden tutkittavaksi ottaminen, jotka koskevat sitä, ettei BMI ole osallistunut ydinaseiden leviämisen rahoitukseen.	II - 2645
Kantajan esittämän lainvastaisuusväitteen tutkittavaksi ottaminen	II - 2646
Asiakysymys	II - 2648
TuomioistuINVALVONNAN ulottuvuus	II - 2649
– Asianosaisten lausumat	II - 2649
– Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta	II - 2649
Asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdan tulkinta	II - 2650
– Asianosaisten lausumat	II - 2650
– Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta	II - 2654
Asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohtaa koskeva lainvastaisuusväite	II - 2659
– Asianosaisten lausumat	II - 2659
– Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta	II - 2663
Onko kantajaa pidettävä asetuksen N:o 423/2007 7 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettuna toisen yhtiön ”omistuksessa tai määräysvallassa” olevana yhteisönä?	II - 2669
– Asianosaisten lausumat	II - 2669
– Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta	II - 2670
	II - 2683

Syrjäntäkiellon periaatetta koskeva kanneperuste	II - 2673
– Asianosaisten lausumat	II - 2673
– Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta	II - 2675
Perusteluvollisuuden rikkomista koskeva kanneperuste	II - 2676
– Asianosaisten lausumat	II - 2676
– Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta	II - 2677
Oikeudenkäyntikulut	II - 2680